

چىرۆكەلە

ھەفتەنامە يەككى ئەلىكتىرۇنى تايىبەت بە چىرۆكى كارگە يىيەنھا.

ژمارە- ۳ - ۵۱ رېئەندان ۲۷۱۷

چىرۆك نووسانى ئەم ژمارە يە:

دابان عەتار
ھىوا بەيرامى
سارا سادىق زادە
رەھمان جەنگ
شەرمىن سالىھى
فەرھاد سالىھى فەر
سارا قورىبىنى (ھەوراز)
مىرەم قازى
ناسر فەتھى
سارا سولتانى (بەھار)
بىژەن رەھمانى

تېۋرى:

مىرەم قازى

چىرۆكى مىوان:

شەمال ئەھمەد دوزن
سروھ مەجىدى
لەيلا خاكى

ئامادەكاران:

ئەمىر سىراجەدىن
ناسر فەتھى

«نهریتی نهوی»

«تاوا برواته پیش؛ سالیکی دی، نان بو چرچال دهبا!» باوکی پییده کوت؛ کاتییک یه کهم جار به پپی زانکوی ده کرد. ته مه نی سالییک له کچه مامه که ی که متر بوو؛ به لام بابی و ئاموژنی پییداگریکی زوریان بوو که ئه و دوانه به یه ک بگهن! ئه وینی بی ئاکامی فهرهاد دوی حهوت سال، جگه له نه هامة تی ته نیا خوشیکی بو ئه و هیشتبووه؛ ئه ویش شهوانیکی پر له شیتی بوو که وهک به شیک له ژیا نی گهنجیتی بوی به میرات مابوو؛ کورپی مامی ئه و گهنجه بالا به رزه ی که تازه زانکوی پزیشکی ته و او کردبوو؛ شهوانیکی زوری به یادی ئه و، تا کوو به یانی به سه ر بردبوو.

شهوی زه ماوه نده که ی له گه ل کورپی مامی، به هه گبه ی ئه وینیکی حهوت ساله وه ئه سبی خۆزگه و ئاواته کانی تاو دا و په دووی فهرهاد کهوت.

بیژهن په حمانی

«کەس نەیزانی تا ئاخری عومر، بۆ بە لالۆکی نە دەخوارد!»

ئێوار ئێ کۆپۆهی دەکرد، دواى شەش مانگ تازە لە سەربازی دەهاتهوه. کەس لە هاتنەوهی خەبەر دار نەبوو. پێش ئەوهی برۆاتەوه ماله خوێان کوتی با سەریکی ماله دوستە کەم بدهم. هاوینی، پێش ئەوهی بچى بۆ سەربازی لە هەرەوهزی رینینی بە لالۆک دا ئەو ئەوینە هەوینی گرتبوو. لە دوورەوه دیتی ئەو جەلکەکانی شوتوووه بە تەناف دا هەلیواسیوه. چاوه پوان بوو. کوتی رەنگە هیندیکی دی بێتە دەری و لییان کاتهوه.

بە یانی زوو کاتیەک دوستە کەى هات؛ جەلەکان لە تەناف بکاتهوه؛ تەرمی بێ گیانی سەربازی چاوپوان لە تەنیشت دار بە لالۆکە کەى پشت هەسار، رەق هەلاتبوو!

بیژەن رەحمانی

Jakub Kujawa

«حوبی ئەوین»

دژه بیکاری. حوبی دژه ئایین، حوب نا، نا، حەب؛ حەبی دژه ئایینزا، حەبی دژه نەخۆشی. حەبی چاک دەکەین کەس پێویستی بە بیمە نەبێ. جوریک حەب بەرەم دینین کەم ئەدامەکان هەست بە تەندرووستی بکەن، وەک مەرۆقه ئاساییەکان. حەبی کمان تایبەت دەبێ بۆ ئەوانە لە لاق و دەست و چاویان، یان بەشیکی لە جەستەیان بە مینەکان لە دەست داو؛ کاریک دەکەین حەبە کە وایان لێ بکات بە هەستکردن هەموو ئەو مینانە شاراوێن بیا نۆزەو. حەبمان دەبێ بۆ مندالی کار، بە جوریک هەرکەس خواردی چاوی پێیان نەکەوێ، یان ئەگەر مندالەکان خواردیان غەیب بن. بۆ مندالە بێ سەرپرشتەکانیش حەب درووست دەکەین، واکەین هەر مندالیکی بێ سەرپرشت لەو حەبانە خوارد، جورئەتی ئەو پێدا بکات بچێ لە لای سەرەوێ مایکی سەرمایه دار دانیشی و لێیان ببێ بە کە یخودا. جوریک حەب دادەهێنن ژنان پێویستیان بە خەبات کردن نەبێ بۆ دەستەبەرکردنی مافەکانیان، هەر دانەکیان هەلاویشت قوونیاں درووی لێ بڕوێ، بۆ ئەوێ کەس نەوێرێ دەستیان بۆ بەرێ.

- ناخ...

ئەمن کۆڵبەرم. کۆڵبەریکی چاوکالی پرچ خا. بالابەرز و نیو قەد باریک. هەلبەت بەو تێبینییەو کە زانکۆش تەواو کردوو. ماوێه کە کۆڵکانم زۆر قورس نین، ئیستا "مانکەن"ی جلووبەرگ ئاودیو دەکەم، مانکەنی "مادی ئین جێرمەنی"، گواهیە لە تاران و لە قەزوین و هەرزێ ناکەوێ؛ بەتایبەتی لە قەزوین. لەوێتی نیوانم لە گەڵ خودا تێکچوو، بەتەنی بەبێ یارمەتی وی بارەکانم دەگەینمە جێ، ئاوا بێ منەتە، زەحمەتیشی کەمتەر! جارێ هەر لەخۆرا بەشیکی زۆری قەو و پەخودانەکانم بەناوی ئەو و تەواو دەبوو، بەبێ ئەوێ هیچ یارمەتییه کیشم بکات. تەنیا کوردایەتییه کەم ماوێ لە کۆڵ خۆمی بکەمەو، ئەگەر ئەویشم لە کۆڵ بووبایەتەو بەرم سووکتەر دەبوو. بەتەمام ئەگەر داهااتیکی چاکم لەم کارە دەست کەوت، سەرەتا کارخانەیەکی لە ناوچە داپراوەکە خۆمان، بۆ هاوێشەکانم دا بنێم و دواتر بە بەشیکی لە داهاتەکە هەزینە گرووپیکی نەهێنی دژی ئاسمیلاسیونی هەمەلایەنە بدهم. لە کارخانە کەم دا دەرمانی دژە هەژاری ساز دەکەین، وای هەرکەس لەو دەرمانانە خوارد، هەست بە هەژاری نەکات. ئەو دەرمانانە لە کارخانە کەماندا بەرەمی دینین، بۆ نمونە بریتی دەبێ لە حەبی

چاره سه ره ی ئازاره کانه، له ئه ویندا ئاوی
شیرنمان بو چیه؟ هه وای خاوی چ لی
بکه یین؟ نانی تازه تامی چیه؟! کار بی
مانایه! فره هه نگ توره هاته، بیر کردنه و
رۆشن بیری نه قه نه قی هیلکه کردنی
که رگانه؛ حه قیقه ت به لایه کی، سه داقه
به لایه کی دیکه ی، ئاشتیم گا، ئه منیه ت
سه ره که یه تی، ئارامیش مله که ی؛ جا تی
ده نیم تا بن نیوکی ئه وین.

- ئاخ...

ناسر فه تحی

هه ژاریدا هه ست به هه ژاری ناکه م،
سووتانی دارستانه کان ئازارم نادات،
وشک بوونی ده ریچه کان مووم نابزیو،
هیچ گونم به تالانی ژیرخان و سه رخانه
زه وینییه کانی نیشتمانم ناچی، شکوور
ئه و شته ی پیم مه حالیش بو، ئه ویشم
له گۆل خۆم کردووه ته وه، کوردایه تی ده لیم،
کوا ئه م سه رده مه سه رده می ناسیۆنالیزم
و فاشیزم و په گه زیه ره ستیه؟! ته نیا
شتیکی که ئازارم ده دات و هه ز ناکه م
حه بی دژبه ری بو درووست بکری، مه رگی
ئاژه له کانه، من به ره له هه مووشتیک خۆم
به چالاکی مه ده نیی ده زانم، به تاییه ت
چالاکی مه ده نیی بواری حه یوانات، هه مان
ئاژه لان، که بواری حیره یی منه!

له خۆرا خۆمان به زمان و زه مان و مه کان
به ستووه ته وه، ئه وین باشترین حه بی

Roland Vanoverberghe

«له پشت په نجه ره..»

دهمیک بوو له جیگایه کهیدا ئه م لاهو ئه و لای ده کرد ، ههستا هاته بهر په نجه ره دیوه کهی و جگه رهیه کی داگیرساند له تاریکیدا، ماوهیه ک بوو شهوانه تا درهنگان خه و به چاویدا نه ده هات. له پیشانگایه کی شت و مه کی کولتووری ملوانکهیه کی میخه ک که نیو به نیو مرووی شینی له گه ل چنرابوون و له په نا جلیکی پووله که داری په ناو پهنه دانرابوو سه رنجی راکیشا به گووشیه کهی چهند وینه ی لیگرتن ، کهمیک ئه ولاتر له تابلویه کدا کومه لیک ژن و پیاو خه ریکی سه مای تانگو بوون بو ساتیک خه یال هه لیگرتنه ناو کولانی به ره وه ره کانی مندالی ، زهبتیکی له سه ر دهستان راگرتبوو و له ناو ته پوو توژی هه لپه رکیدا زه به ته کهی له 'گاوانی' را تا 'سه رچوبی' ده گپرا و بوخووشی له گه ل ریتمی گۆرانیه که دا خوی باده دا.. ئه و چهند ساله ی که له م شاره ده ژیا قهت وه ک ئه مپرو بیری له غه ربیایه تی نه کرد بووه ئه وهنده له ناو خه یالاتیدا نووقم ببوو که نه یزانی کهی ئیواره داها تووه و خوی له ناوه قه ره بالغی 'باریکدا' دیته وه که گیلایه ک ته کیلای به دهسته ویه و خه ریکی خو بادانه له ناو رووناکیه کی په ناو پهنه گدا..

چاویکی هه ر له سه ر تابلویه که بوو چاویکیشی له ده می ئه و کچه ی..

- " سه مای 'تانگو' به شیکه له کلتووری ئیسه پانیه کان و ته نانه ت ئه فریقیه کانیش هه لبه ت به که م جار له گه ره که کانی باشووری شاری 'بۆینس ئایره س' و سه ری هه لدا و ئیستا له زۆربه ی ولاته کاندای جیکه وتوو به تایبه ت له 'پاریس' کاتی خوی پیشوازیه کی به رچاو له و شیوه سه مایه کرا"

چرای دیوه کهی به رامبه ری به پیچه وانیه شه وانی پیشوو کووژابوو و ئه و هه رچهند له پشت په نجه ره کهی خوی چاوه پێ بوو له پشت په رده حه ریره که هیچ سیبه ریک دیار نه بوو، له پشت میزه کهی دهستی کرده وه به نووسین.

سلاو له وهی که درهنگ وه لامی نامه کهت ده ده مه وه بمبووره ، ئیستا که له گه لت ده دویم له ده ری نه رم به فر ده بارێ و من هه مووی نیو کاتزمیر ده بی هاتوو مه وه مال ده زانم تو چهنده هه ز به به فر ده کهی و پیاسه ی ئیوارانی ناو شه قامه سپی پۆشه کان، ئیواری هه رچهند کردم دلم نه هات به ته نیا له ژیر به فر دا.. هیوادارم کاتی خویندنه وهی ئه م دپرانه بونی ئه و قاوه یه ی له سه ر میزه که مه هه ست پیکه ی هه زم ده کرد رۆژیک به یه که وه ..

بوو غزیک گه رووی گرتبوو ئه وه چهند جار بوو ئه و نامه ی ده نووسی و دواتر ده یدراند!

خهریک بوو بیره وه ریه کانی ته پ و توژی فه رامۆشی لیده نیشته و ژیانیکی نوێ دهستپیده کرد به لām ئه وه نامه نووسینه ی که له سه ره تاوه وه ک عاده ت له گه لێ بوو هه میشه تووشی بێ خه وی ده کرد و به هه زاران نامه ی له وه شیوه ی نووسیوو که هیچیانی به پڕ نه کردبوون و خهریک بوو ده بوونه و پڕته یه کی ئاسایی بوێ له سه ره دیواری دیوه که ی ده فیک هه لواسرابوو که جار نا جار یک ده یه ئنایه خوار و تاسه ی ته نیایی خۆی پیده شکاند، ئه وه شه وانیه ی به فر ده باری تا درهنگان له پشت په نجه ره داده نیشته و ئالۆزیه کانی خۆی تیکه ل به سه مای که لوو به فره کان ده کرد.

ته واوی ئه وه کاتانه ی که له پشت میژی کۆمپیوتیره که ی خهریکی نووسین بوو په رده ی دیوه که شی لانه دده تا ئه وه ی که شه ویک به سو دفه هه ستی کرد که سیک له وه دیوو شووشه که وه بانگی ده کات! شه لژاوی به پروو خساریه وه دیار بوو له گه لێ ئه وه ی هه لمی شووشه که ی لادا ده نگه که شه نه ما په رده که ی ته واو لادا ته نانه ت په نجه ره که شی کرده وه سه ری ته واو برده ده ری و له ناو کۆلاندای بۆ که سیک ده گه را که پێی وابوو بانگی کرده به لām جگه له پروونا کایی زه ردی چرای دارتیه که و کزه ی ساردی با هیچیتر نه بوو گه راپیه وه ناو خۆی و ئاخیکی پر به سیه کانی هه لکیشا.. ئه وه ده تگوت له ده نگیک ده گه پڕی که بانگی کا له وه ساته وه ی بۆ یه که م جار ئه وه ده نگه له گویدا زرينگایه وه ئیتر په رده ی دیوه که ی هه ر لادراو بوو و ده هاته پشت میزه که ی و چاوی له وه دیوو شووشه که ده بری، به رامبه ر به دیوه که ی ئه وه په نجه ره یه ک بوو که په رده یه کی هه ریری ته نکی لیدرابوو ئه وه نده چاوی له شووشه که ی به ریوو که شه ویکیان به سو دفه سیبه ریکی له پشت په رده که دیت یه که م جار ته نیا سیبه ر بوو دواتر بوو به مرۆف شه وه کانی تر بوو ژنیک که پرچه کانیشی بلاو بوون له پیشدا ته نیا سیبه ری ژنیکی پرچ ئالۆز بوو له م دوا یانه دا که زیاتر سه رنجی ده دایه سیبه ره که جموو جۆلی زۆتر ببوو.. دوا یین جار شه ویکی هه ینی که تا درهنگان له ده ری بوو و له گه ل هاتنه وه ی بۆ ما ل له پیش هه ر کار یک ته نانه ت پیش دانانی جله کانیشی هات سه ریکی له په نجه ره که هه لێنا دیتی سیبه ره که له پشت په رده سه ما ده کا، قه ت ئاوا ی نه دیتبوو ده ستی هه لێنان و هاوکات له گه ل سیبه ره که ده ستی کرد به سووپان و سه ما جاری وابوو ده ستی سیبه ره که ی ده گرت و پێی به پێی ئه وه سه مای ده کرد!

قه ت ئه وه ند دلخۆش نه بوو ئه وه شه وه تا درهنگان سه مای کرد تا ته واوی گیانی شه لالی ئاره ق بوو ئه وه نده ی که به هه ناسه برکه خۆی به جیگایه که یدا دادا و هه ر به و جلانه ی ده ره وه ی خه وی لیکه وت..

فه ره اد سا له حی فه ر

«چاره نووسی دارپژراو»

"زهۆر له میژره كه ده مهههوی بهیان بکهه دهردی دهروونم
عه شقت بوو به برووسکهیی زامداری کرد دلی پر خوینم
هه ر ئه و زامهش بوته خولیا م بو ئارامی و شهوانی تارم
گریام بو خۆم گریام بو تۆ، بو ئه و دلانهی بوونه ره نه جه پۆ
هۆ عه زیزم هۆ گو له کهه

سوجه بو دارووبهرد ده بهه
بو ئه وهیی به تۆ بکهه دلم مه شکینه"

دیسان وهک هه موو جاره کانی دی که پیکه وه کو ده بووینه وه ، بو چه ند پاتهیی ئه و
گۆرانییه م بو کووتن و بر دمنه وه نیو دونیای میڕ مندالی و پر له ئه وین و دلدارانه یان و
هه ژاندمن. هه ر کو تایی هات "سییه ر" کووتی درپژه ی بده و دامه بری ئه وانی دیش به
تامه زرۆیه وه کووتیان بیلێ ...

گۆیا دهیانویست برۆن سنوورهکانی خهیاڵ بیهزینن و قهلهمبازیکی بدهنه نیو ژیانیکی ئەفسووناوی و نقوم بوون و مهفح بوونهویان ییک بی. ههر بۆیه ئەو بیدهنگیه هیور و دلنشینهی که دواي کۆتایی کۆپله گۆرائیکهی بۆم چریبون بۆ ماوهی یهک کاترمیر دواتریش بهسهر کهش و ههواي دانیشتنه کهماندا زال بوو و هیچکامیان ههزیان نهده کرد ئەو بیدهنگیه بشکینن و ههرکامیان لهو بیدهنگیه دا خویان سهرقالی شتیک کردبوو... من که دهستی رۆژگار به ههموو هات و نههاتیهکانیوه رینگای خوازیارانهی بهرهو پیشچوونی ئاواتهکانمی لی زهوت کردبووم و بهرهو ژینیکی بی ئهوینداری و تهنیایی بردبووم و لهو کاتووساته دا که لهو کهشو ههوایهی دۆستانه دا ههموو ژیانم وهک کورته فیلمیکی بهلگهیی له بهر چاوم به Off دهستی پیده کرد و به De ind کۆتایی پی دههات و داخیکی قوولی لهسهر دلم دادهنا و تاساندبوومی و نوتقی بهستبووم، ههر بهو هۆیه وهش وای بۆ دهچووم هاوڕیکانیشم حالیکی دهروونی له شیوهی میان ههبی بهلام به توزیک جیاوازی بچووی ههل و مهرجی ژیانی تایبته به خویان.

چوار کهس بووین لهو دانیشتنه دۆستانهیه دا. ئەو کۆ بوونهوهمان خوو و خلهییکی تا رادهییک دیرین بوو که ده، دوازه سال لهوهی پیش له گهڵ هاوپۆله کانم له زانستگا بۆخۆمان رهخساندبوو و تا ئیستهش درێژهمان پیدا بوو و ههموومان پیداگر بووین که ئەو زنجیره کۆبوونهوانهمان لیک ههلهنهری و ههولمان داوو به ههموو کیشهکانی ژیان که لهو تهمهنه دا رهزیلی رۆژگاری کردبووین لیک دانهپرین. لهو چوارکهسه ئەوهندهی له بواری رووحیهوه به ییکهوه ههستمان به نزیکی ده کرد ههر بارتهقای ئەو ههست پیکردنهش له باروودۆخی ژیانی ئاسایی یهکتر ئاگادار نهبووین و ههستمان به دووری له یهکتر ده کرد.

"سیبهه" پاش کۆتایی دهرسی زانستگا له گهڵ کورپیکی هاپۆله کهمان بهبی ههستیکی ئهویندارانه تهنیا به هۆی ئەوهیکه له رهوالی ژیانیکی ئاسایی وه دوا نه کهوی زه ماوهند دهکا و له جهرگهی هاوالانی سهلتی وهک ئیمه خوی دهرواویشت، بهلام لیمن دانا برا و به وتهی خوی پاش پینج سال ژیانی هاوبهش به هۆی نهزۆکی هاوسه رهکهی تهلاقی ده دات.

"یاس" که وێرایی دهرس خویندنه کهی ههمیشه خولیای کاری هونهری بوو و خوی بۆ دهکوتا لهو ئانه دا بیدهنگیکهی شکاند و کوتی کچینه بیبنن چۆنه؟

وینه کیش بوو و وینه پیداویستیکی رۆخی دادهمرکاند و له رینگهی وینهکانی دا دههاته قسه. منوو و کچهکان به ههموو ناشی بوونمان له هونهری وینه کیشی دا رای خۆمان دهبرپی و هانمان دا پیشانگاییک له بهرهمهکانی پیشکهشی هونهرپهروهرا و هونهردۆستان بکا.

له گهڵ كچه كان پاش نيو سه عات گفتووگۆ قسه كردن له ههر بواريكه وه به دهم قاوه خواردنه وه دهنگي قهزهيكي تووند رايچله كاندين و چه په ساندينى . چاويكمان له دهورو بهرمان گيړا " تارا" مان له نيو نه بوو !هيچمان ئاگامان لئ نه بوو كه دهوره مانى چۆل كرده وه و بۆ كۆي چوو؟

"تارا" كچيكي كه دوى بوو زۆر دهنيو خۆي دابوو و ههر دامبيل ئه گهر كه يفي ساز بوايه باسى فهلسه في داده مه زرانده و دهيكرد مه يدانى خۆي؛ كچه كانيش ئه وه به زمه يان پئ ناخۆش نه بوو و له باسه كان دا هاوړپيه تيان ده كرد. ههر سيكمان به پرتاو خۆمان گه يانده شويى قهزكه، كه له كالا دۆرى نهۆمى خوارى را هات. "تارا" له خواره وهى پليكانه كان به بيهوشى كه وتبوو.

پاش ۷۲ كاتزمير هاتوو چۆ و تاقيكاريكاني جهسته يي دكتورى ياسا به لگه ي خۆكووژيكه ي مۆر كرد و دايه دهستمان و تويزينه وه كانى پوليس كۆتايى هات و ئيزنى ناژنيان واژۆ كرد.... له ماوه ي پرسه ي تارا دا كه زۆر به بئ ههست و خوستى و بئ ته شريفات به رپوه چوو و ته نانه ت دايك، خووشك و باوك و براييكيش له مه راسيمى پرسه كه ي دا به شداريان نه بوو ته نيا ژنيك كه خۆي به ناو "پوورى تارا" پئ ناساند بووين وپرا مه بۆ ده گريا و سيحه ب پرسه كه بوو... پاش كۆتايى پرسه كه منوو و ياس و سيبه ر به و رپككه وتنه كه سهردانى راويژكارى بنه ماله يي "تارا" بكه ين به دنياييك خه م و په ژاره و كونجكۆل له ژيانى پر له نه ينى "تارا" و پروودانى ئه وه كاره ساته به ره و مال وه پئ كه وتين. ههر رۆژه له لايه ن خاتوونه راويژكاره بنه ماله ييه كه گۆشه ييك له ژيانى تراژي ديك ئاسايى "تارا" مان بۆ ده رده كه وت، و خۆمان و ژيانى پر ره مز و راز و بئ به زه ييمان سه ركۆنه ده كرد.

خاتوونه راويژكاره كه، له ئاخري چاوييكه وتن دا ، دهفته ريكي ئه ستورى شپۆلى نيشان داي و وتى په ره كانى كۆتايى ده سپيرم به خۆتان بيخويننه وه و دوايش بۆ كۆپى كردنى دهفته ره كه و گهر به ره و و پيوستى بزنان بۆ چاپ كردنيشى ، به ييكه وه رپكده كه وين و وه دواى ده كه وين...

" تارا" چاره نووسى خۆي بۆخۆي نووسي بووى و كۆتايى پيه نانا بوو و ئيمهش له چاره نووسى ژيانى دا نه خشى كه رهسته پيداويسته كانى ژيانمان هه بوو نه ك كه سى ئه وه ، نه ك هاوړپي ئه وه. وهك ئاكته رى شانوييكي بيده نگ و به جمووچۆل. " تارا" دايكوو باوكى پاش جيا بوونه وه يان له يه كتر و باروودۆخى ئالۆزى ئابووريان و پيكه ينانى ژيانى هاوبه شى دووهه ميان ، ههركامه به هۆي راگرتن و پته و كردنى بناغه ي ژيانيان و سه ره له نوئ

هه لئه وه شانوه یان له گه ل له گه ل هاوسهری دووهه م خۆ له به خپو کردن و سه ره رشتی "تارا"
دهرباز دهر داوین و دهیسه پیرن به قهیره کچیکی دهوله مه ندی ساماندار که به هه موو
چاوه دیری و پیراگه یشتن و خۆبه خاوه ن زانیی، هیچکات نه ی توانی جپی دایک و باوکیکی
راسته قینه ی بۆ دسته بهر کا . بۆشاییکانی خۆرسکی "تارا" به که سایه تی ده سترکرد وه ک
پووری پر نابیته وه و هیچکات نایه ته دی و له دنیای خۆی دا چاره نووسییک بۆ خۆی
ده نووسی و به پپی ئه وه ده ژی و کوتایی ژیانیشی هاوکات ده بی له گه ل نووسینه که ی له
ژووری خه وتنی من که له دانیشتنه کانمان دا بۆ حه سانه وه ی میشکی زۆرجار خۆی
ده گه یانده ئه وی.

ئیمه چوار کهس بووین که سیانمان داخی ژیانیکمان ده دلی دابوو که به ئاواته
خه یالاویه کانمان نه گه یشتبووین به لام "تارا" ئه و کچه بیده نگ و که مدوییه بوو که ژیان
پپی قه رزدار بوو و مافه ره واکانی لی زه وت کردبوو...

سارا سولتانی "به هار"

«پۆرتره»

نزیك كاتژمێریك تی ی راده مام و دوا یی ده مد پاند ده زانی سووری شه پابی زور جوان له وینه دا ده نیشییت من ههركات كه سیك ده بینم پۆژی شه پابی له لیوی داوه ده كهومه بیر ئه و وینه یی كه ده م كیشه وه.

له وه یی كه باوهش به خۆم دا ده كه م پییت سه یر نه بییت ئاخر لی ره باران هه می شه ده بار ییت و منیش دا یمه ده خووسیم! به در یثایی پوژانی به هار و شه وانی پاییز وینه م كیشه او ته وه به لام ته نانه ت وینه یه كیشم نیه ده زانی وینه كان له كو تایی دا ده بوونه پۆلیك وشه زیاتر جار جار ییش گۆرانیك كه له ژیر لیوه وه ده وترانه وه، ئه و لیوانه یی كه له وینه كاندا ده بوونه شه پابی كی خهست و به پهنگی كی سووری تۆخ، جاری وابوو له سه ره له می شووشه یی په نجه ره كه دا وینه م ده كیشه یه وه ده زانی له ناو هه لمیش دا پهنگه كان هه ره كه خۆیانن ته نانه ت لیوه كانیش...

له درزی په نجه ره وه كزه یی بایه كی سارد دیت بایه ك كه جیاوازی هه یه له گه ل شه مالی فینكی ئه و وه رزه، بۆ من كه زۆربه یی ژیانم له ته نیشیت په نجه ره به سه ر بردوه ئاساییه كه له هه موو جو ره بایه كان تی بگه م زور جار ئه و وینه یی كه ده یان كیشه وه با ده یان نه ییت، به سه ر سوور پمانه وه چاوم لی ده كه ی و له سه كوورسیه كه ی به رانبه ره م خۆت به چاو لیكردنی وینه كانه وه سه رقال ده كه ی من

ئه وه نده له ته نیاییدا توابوو مه وه باوه شم به خۆم دا ده كرد! ده زانی چۆن؟ وینه یی چوله كه یه ك كه له بهر باران دا ده خووسیت و دوا یی په نا ده باته بهر گویسوانه یه ك و خۆی كو ده كاته وه منیش به و چه شنه خۆم له باوهش ده گرت به لام به و جیاوازییه یی كه من له ژیر ته نیایی خۆم دا خووسا بووم و له و دیو شووشه یی په نجه ره بووم ته نانه ت گویسوانه شم نه بوو بچمه ژیری!

جاری وایه وینه كیشه یی كه پۆرتره ده كیشه ییت وه هه لبت پۆرتره یه كی خه یالی، كه ده گاته سه ره لیوی له ناو پهنگه كان دا ده گه رییت و تووشی دوو دلی ده بییت كه له كامه پهنگ كه لك وه ربگرییت، سووری كی هه ناری، به لالووكی، یا په مه یی، یان تۆخ، یان پهنگه خۆله می شیی! ده ی خۆله می شیش ده بییت من زور جار له خه ودا لیوی خۆله می شیم دیوه هه لبت پهنگه خه ونه كانی من رهش و سپین!

من سالانیكی زور وینه كیش بووم ده زانی تا ئیسته هه زاران پۆرتره م كیشه او ته وه و دوا یی دراندوو من، به لام من له ناو پهنگه كاندا به دوولی نه ده گه رام هه مووم كه ده كیشه یه وه و دگه ی شتمه سه ره لیوی لیوانیك شه پاب هه لده پڕانده سه ره وینه كه!

قاش کردن و له دوايش دا هيجيان
نه مانه وه بۆ كيشانه وه!

دهزانی چۆنه كه سانیک وان ئیدی
ژیانیان به ریکهوت ده دۆرئ له دوايش دا
شتیکیان بۆ نامینیته وه ئه وشه وه بۆمن
ته نیا نایلۆنیک پیستی پرته قال مابۆوه كه
وهك وړینه کانی خۆم ده مدیتن!

رۆژیک ته وای كه ره سه ی وینه کیشانم
کۆکودنه وه و فریم دان وینه کیشانم بۆ
هه میشه ولا نا ته نیا جار جار ده چوومه
پیشانگایه ک و سه یری ئه و وینانه م
ده کرد كه خه لکانی دی کیشابویاننه وه
تاویک له وینه کان راده مام و بزه یه کم بۆ
ده کردن..

تۆ له وه خۆین تالتر بووی كه من ده عوه ت
كه ی بیمه پشت په نجه ره كه ت له پشت
هه لمی شووشه كه ت را سه یرت بکه م
ته نانه ت له رواله تی با دا كه له بچووک
ترین کونه کان را بیته ژووری به لام من
رپک ئه و کاته ی كه خۆم له باوه شگرتبوو
و له پشت په نجه ره كه م خه ریکی درووست
کردنی قاوه بووم تۆم هی نایه ژووره كه م!
دهزانی له دوا ی سالانیکی زۆر كه وازم
له کیشانه وه ی وینه هی نابوو بۆ جاریک
پۆرتیه کم دی كه لیوه کانی لیو بوون!
خۆله میشی، شه رابی، تۆخ و پر له
شه رمیکی هه وسناک، به ده م بۆنی
قاوه كه م كه سه ری له کاتزمیری
ژووره كه شم تیك دابوو هاتیه ناو
فجانه كه من تیكم وهرده دای بۆ ساتیک

قینم دیت کاتیک قسه ت له گه ل ده كه م و
له ده مم ناروانی راسته به گوچكه کانت
ده بیستی به لام کاتیک كه سی
به رانه رت چاو ده بریته ده مت تۆش
زالتری به سه ر قسه کردندا، بۆ ساتیک
ده مت ده شاریه وه من فلچه ی ره نگه كه له
لیوانه شه رابییه كه هه لده کیشم، کوا
ده مت؟؟ له گه ل بایه كه به ده م له رزینی
په رده كه ون ده بی له و دیو شووشه كه وه ها
ده كه مه لیوه کانت خۆله میشین، نا
شه رابی، شه رابییه کی تۆخ تا دیم ده ست
بکیشمه هه لمی شووشه كه ون ده بی
لیوانه شه رابه كه ده پرژینمه سه ر وینه كه
و مژیکی قوول له جگه ره كه م ده ده م له
دوايش دا و...ی...ن...ه...ک....ه

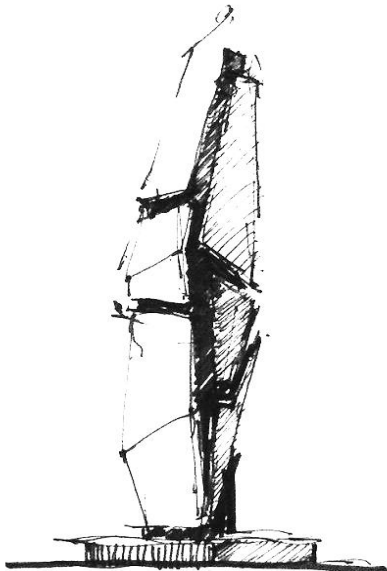
خه ریکی کرینی پرته قالم له ئیواره یکی
سه رماوه زدا دهزانی چۆنه من ده کرا
وینه کیشیکی چاکم لیده ره بهاتایه به ینی
خۆمان بیت ئه گهر ئه و نه رمه شیته
نه بایه به راستیمه شیته، سالانیکی زۆر
وینه م کیشاوه ته وه ئیستا وینه یکیشم نیه
دهزانم دواتر ده بنه پۆلیک وشه ی
ره نگا وره نگ به لام نابنه وینه! هه مووشی
ده گه ریته وه بۆ ساته کانی کیشانه وه ی
لیو، شه ویکیان نه زهرم گوڤا ویستم به
جیگای پۆرتیه وینه ی پرته قال بکیشمه وه
ئه و شه وه من شیوم نه کردبوو پرته قاله کانم
به ریز داناوو كه دانه یکیان بکیشمه وه
کاریکی ساده تر بوو له چاو کیشانه وه ی
پۆرتیه ته نیا له ره نگیکیش كه لکم
وه رده گرت به لام دانه دانه پرته قاله کانم

له رواله تی وشه یك دا دزه م ده كرده
په خه فه كه ت بو چركه یه ك ئه وه نده نزیك
ده بو یه وه لیوت له لیوم ده درا.... كوا
ده مت؟

ده مت ئه وه نده نزیك ده بو كه هه ناسه م
هه ناسه تی ده هونی وه، ته زوویه ك به سه ر
نووكی مه كه كانه ت داده هات و به ر له وه ی
قوورسای خه یالێكی نامۆ تیكت
هه لشیلیت راده چله کی و لیوت له گه ل با
دا ده رویشتن...

نایلونی پرته قاله كانم به ئه نقه ست له سه ر
كوورسی تاكسیه ك دا جیده هیشت و به
دهستی به تال ده گه پامه وه بو مال
په رده كه م ده كیشا و بیرم له كیشانه وه ی
پۆرتیه كه نه ده كرده وه دوور نیه ئه و
كاتانه ی كه ئه وه نده ته نیا ده بم شیعیك
نه نووسم یان و پینه یه ك....!

فه رهاد ساله حی فه ر

كه و تمه بیر وینه كانم قاوه كه م به گه رمی
هه ل لووشی و به ده م سووتانی سه ری
زمانم و پژانی ئاوی چاوه كانم په نجه ره كم
داخست و چوومه ناو تاریکی ژووره كه م
هینده ی تر خۆم كۆكرده وه و به ته واوی
هیژ باوه شم به خۆمدا كرد تۆ بو چركه یه ك
ون بویت و كزه ی باش ئیتر نه ده هات..

كه پرته قاله كانم له سه ر ته رازووی
دوكانی میوه فروشه كه دانا بیرم لای
دارمیوه كان بوو كه ئیستا چۆن پالیان
به یكتر داداوه و هه ركامیان ته نیایی خۆی
له باوه ش گرتوه، ده زانی دار میوه كانیش
ته نیایی خۆیان هه یه له وانیه چوار
وه رزی سال مه ست بن به لام ته نیان وه ك
من... تۆ له ناو جیگایه كه ت دا ئه م لاو
ئه م لات ده كرد له تاریكیدا، له داخی من
ده دانت له چیره وه ده بردن جاری واشبوو
به دله راوکیوه هه زت ده كرد لیوه كانه ت
بنیری بیانكیشیه هه لمی شووشه ی
په نجه ره كه م، له نیوان گوومان و هه زدا
لیوه كانه ت خونه ده كردن من شیته نه تر
پرته قاله كانم قاش ده كردن و پاشماوه ی
وینه كانم ده كردنه وشه!

«ئهم جیهانه تهعبیری خهونه کانی من»

ئهو رۆژه ههتاو نیشانهیهکی بهسامی ئاشکرا کردبوو، ههموو چاوهپوانی رووداوێکی نهخوازراو بوون و دهیان زانی ئهم ههپهشانه ناتوانی له ئههجامی خهونیکی تهماوی بهدی هاتی ب هه بهراستی ئهم دلهم بو ئاوا پهپری ههلهداویشته و ئهم وینه سوور و سهمهرا نه چ بوو به بهرچاوم دا دههاتن و دهچوون؟ چهن دهستییک جاروبار ههپرشیان بو دینام و دهنگی گریان و هات و هاواری ژنییک ئۆقره ی لیههه لگرتبووم. بۆنی گوشت و خۆین پییشی ههناسه می گرتبوو ، به هانای خۆمهوه دهچووم و ئهنگۆسته چاو بو ئه ملا و ئهولا خۆم دهکوتا ، ئهو دهستانه برهستیان لیبریوم و وینه دهچوو تا دهستم به سهردا داگرن دهس هه لگرن... ئهم شیواوییه وای لییهات که ئیتر بو چهن چرکه یه ک ئاگام له خۆم برا هاوکات ئه وژنه ی دهگریا وه های نه پراند که له ترسان بی ئیختیار له بانگیم دا ، کهچی هه ر گریان من دهستی پیکرد هات و هاوار و شین و پۆرۆی ژنه کهش براوه . کتوو پر چاوم بو چهن چرکه یه ک به سه ر دنیا یه کی تر دا کرایه وه. دایکم دهلی: ئهی کچ! کچی من! کاتیکی باش نه هاتی، من ده بی بهر له هه موو کاریک به سه ر تو و به سه ر نامه باره کی نیوچاوانتدا شین بگێرم! ئهی کچ! کچی من! تو پیت ناوه ته دنیا یه ک که کهس نابینی و نابیس، پله ی ههستیاری مرۆف ئه وهنده دابه زیوه که ئیتر ههست به هیچ شتییک نا! له م جیهانه هه راوه دا ته نیا دهسته کانن دین و دهچن، هه ر ئهو دهستانه ی دهستیان به سه ر تو دا گرت و رایانکیشایه ئهم شوینه! ئهی کچ! ئهی کچی من! له م شوینه که تو لیی دهژی ببوره کهس چاوه پوانی تو ی نه کردووه، کهس شاباش نا ئیته سه ر ئهو دهستانه ی پرپان پیداهه گرتی، ئهم شوینه گوهرستانی خوشه ویستی و ژیا نه، رۆحی کوژراوه کان به رده وام له م شوینه ئه خولینه وه و داوای هه موو ئهو کاتانه یان ده که نه وه که ده بوو لیپا ولیپ با له داهینان و خولقاندن، ئهو کاتانه ی ده بوو پر بی له عه شق و پیکه نین و هیمنایه تی. ئهی کچ! کچی من! لیره ته نیا نه فره ت و بیزاری ، دمه لاسکه و قین، تو وره یی و خوین باوی خوشه ، که سییک بزانی رزگاری چیه ، که سییک به کۆیله تی ری نه یا ، که سییک باسی ئاسمان بکا، له بهزی لیویکی شیرن بدوی، له هه ناسه سه وزه کاندای سه ره لینی ، که سییک نامۆ بی له دهنگی هه نیسک، نه یار بی ده گه ل لییک راسان، که سییک دایمه ئاگرپژینییک نه بی به سه ر ئاوه دانیه کان و ده ریای مه ند نه کاته لا قاویکی مالکا و لکه ر، شک مه که ئهی کچ به دهیان دهستی به کار ده گه نه سه ری و له جیوه هه ناسه ی لیده برن.... هه ناسه؟! که وابوو ئهی دایک! دایکی من! گویت لیبی من ئیستا با شتر ده زانم بۆچی پیمناره ته ئهم جیهانه و بۆچی به گریان و سوور دهستم پیکرد؟ بۆچی ئهم شینه ت به گویم

داکرد؟ ئەي دايىك! دايىكى من! باش بزانە من ئەو ھەناسەيەم كە جىھان پىويستى پىي ھەيە، ئەو پىكەننەم كە مراندووتانە، ئەم رۆحە سەرگەردانانەم كە ياغىن لە كويلەتى، ئىستا من پىر بە ھەموو دىنيا خوشەويستى بە گويى دىنيا دادەدەم، عەشق دەھۆنمەو، دوامىن مىراتى مەرگ و رق دەسپىرمە دەس دوامىن لاڧاوەكانى دەسكردى خۆتان، بۆنى عەترى گۆل دەپرژىنم و رەنگى ئاسمانى رزگار دەكەم لە چىنگى دىۋەزمە و گەردەلوولى دۆكەلاۋى ئەي دايىك! دايىكى من! فرمىسكەكانت بسپەرەو! پىر بە سىنەت ھەناسەيەكى خاۋىنم بۆ ھىناۋى، دلىابە ئىتر تەواۋى دەستەنەيارەكانى ئەم جىھانە باشارى ئەم دەستە چكۆلانەى من ناكەن! ئەي دايىك! دايىكى من! دلىا بە تەواۋى نوسراۋەكان و ناودارەكان و درۆزنە ئىترىسە زەبەلاخەكان دەسپىرمە تەنورەى فەرامۆشى، ئەو دەستانە دوور دەخەمەو كە بە ئامىرەكانى شەپى ژيانى منالان لە حەرپراج دەدەن، ئەو بىرانە دەكوۋژىنمەو ھەموو شتىك بىانوۋىيەكە بە دەستىانەو بۆ حاشا و لە ناۋېردن، پىويست بى تەواۋى زمانەكانى جىھان توۋشى رىنوۋسى نوئ دەكەم كە لە گەندەلاندنى يەكتردا دەدوئىن! پىويست بى تەواۋى سنوۋرەكان دەستەبەر دەكەم كە تەنيا بۆ دوۋرى و داپران و لىك راسان رىكخراۋە! ئەي دايىك! دايىكى من! ھىشتا چاۋەكانى من، گويىەكانى من، ھەستىارى من بەم نەخۇشيانەو تىدانەچوون كە ۋەكوو دەرمان دەرخواردى يەكتروو داۋە، من دەبىسم، دەبىنم، تەواۋى وزەى فرىنى بالندەكانم دەستەمۆ كىدوۋە، پاكى و زولالى ھەموو بارانەكانم بانگەھىشتن كىدوۋە، ھىمنايەتى ھەموو غونچە نەكراۋەكانم كىدۆتە ئاۋاز و ۋەك جۋانتىن گۆرانى ھاتوۋمەتە سەر دىنيا! ئەي دايىك! دايىكى من! من بەر لەۋەى كە بىمە سەر جىھان خەونم بەم شوئىنەو دىبوو، ئەم جىھانە تەعبىرى خەۋنەكانى منن، ۋا ھەست دەكەم دەبى كىركىم، كىركى ۋەھا كە ھىچ بەلۋەشىنىك و توفانىك زەفەرى پىنەبا. كىركىم بىكەم كارستان! ئەي ۋلات، ۋلاتى من تەرخەيان بە ئىتر ھىچكات خاكى تۆ سىمكۆلى ئەو ناجوانمىرانە ناپىت كە بە گەمزانەتىن ھۆكارەكانەو ئەكوتىنە سەرت و ھىشتا لەسەرەكىتىن زانىپارىكاندا سەريان لىشىۋاۋە، ئەوان لە حەقىقەتى من و تۆ و خۇشيان چ دەزانن؟ چۆن دىرواننە ئەو ھەموۋە زارۋىەى ھىشتا پىيان ھەلنەگرتوۋە كۆل كۆل نان رادەگويىزن؟ ئەي تەزوۋ ئەي رىبەندان بىتوۋ دايىكم لەم زگەش بىتەوۋە ئەو پارۆ نەت لە پىشتى دەكەمەو! ئەو دوامىن ھاۋارى منە كە ھەموو جىھان ئەنگۈستەچاۋ نە دەبىسى و نە دەبىنى!

مىرەم قازى

«پوژانی سه رما برده له»

ئه م پوژانه سه رم له ههر شوینیك داوه؛ له بنكه هه والئیره یه كانه وه بگره تا بنكه ئه ده بییه كان و گو قاره كان و گه ران به نیو شیعرى شاعیره زۆله كان و ته نانه ت سه ریشم له ژوورى پېفۆرم خوازه شكستخواردووه كانیش داوه... به لام هه رچیم ده كرد، نه ده پوشتمه سه ر په شنوو سی ئه م چیرۆكه ی كه ختووكه ی میشكم ده دات و دلم ناپه رژیته سه رى و خۆم لى كز كردووه. مۆبايله كه م داده نیم و سه ریكیش له "بیئه وایان" ده ده م...

(كوژی ت) ئه و شه وه ی كه چووه سه رجیگای خه وى لى نه كه وت، ده یگوت به راستى زۆر خوش ده بوو، جوان بووما یه! ئه و جا ئه و كچه جوانه ی كه وته وه یاد كه له كلیسادا هاوړی بوون و گوتی: ئوخه ی دیاره وهك (سونشاون) ی هاوړیم جوان بووم.

به شه و دروومانى ده كرد؛ شوێك له كاتى دروومان كردندا سه رى هه لېرى باوكى زۆر سه یر تماشای ده كرد. جارێكى دى له خیا باندا ده پۆی گوێی له كوړېك بوو له دوا یه وه ده یكوت؛ به راستى جوانه به لام حه یف به رگى جوانى له به ردا نییه. پوژیكى دى گوێی له (توسینت) ی خزمه تكار یان بوو به ژانوال ژانى ده گوت: ئاغا ده زانى كوژی ت" زۆر جوان بووه؟ كه ئه وه ی بیست گورج چووه ژووره وه و خۆی گه یانده ئاوی نه. لای سه یر بوو خۆ به جوان ناسین؛ جارى وایه وهك له سه رما و هه وریكى سه ختا خۆرت لیده ركه وى وایه... له بهر ئاوی نه كه لاچووم و مۆسیقایه كى خوش ژووره كه ی پر كردم و منیش به ده میه وه نووزهم ده هات.

له سه ر جیگا كه م پاده كشیم خه ون ورووژمى بۆ هاوردووم ئه و كیژۆله ده م و چاو كاله قژ په شه ی له ته نیشتمه وه كزۆله ی كردووه تا ونا تاوى خه وم لى ئه زپینیت. ختووكه ی رانم ده دات و بۆنیكى هه رگیز نه بیسترا و له په نا گوێچكه ما بیزارم ده كات له هه موو ئه و كه سانه ی ئه و بۆنه یان لى دیت.

به فر تا سه ر ئه ژنۆكانم بار یووه و له خوار كۆلانه كه به كراسیكى قۆل كورت و شه روا لێك و به جووتی چه كمه ی سووره وه و به سه ر و قژى شیوا وه پاده كه م، دایكم به ره و ماله وه راوم ده نی، چلمه كه م، نیوده مم سویر ده كات و فرمی سكه كانم به خوړ دینه خوار. هه لده له رزیم و دایكم ده لیت:

- تۆیشم بۆ نابری له گه ل خۆما، ده ی بگه پړۆ بۆ لای خووشكه كانت، هه ر ئیستا دیمه وه.

- نا توخوا با منیش بيم...

- ئه ی هاوار كچم بگه پړۆ، په قت بر دۆ ناو ئه م به فرا، ده نا به باوكت ده لیم

- توخوا دایه من لهو پیاوه...

گوێی له وشه ی ئاخرم نه بوو و برابچوو که کانمی برد بۆ بنکه ی تهن درووستی. له بهر ئاوینه ی هه مامه سیمانه سارده که راوه ستاوم، به دهسته بچوو که کانم لیفه که به گونا و ده ممدای دینم و به ئاوه سارده که که فی ده م و چاوم نه شو مه وه. جی په نجه کانی له سه ر سمت و شان و مللدا هه ست پیده که م. ده گه رپیمه وه بۆ مال و ده چمه هه وشه که، سه رم به رزده که مه وه، پیاویکی ره شتاله ی بی قز له په نجه ره که وه نه روانیت، ته نیا باو کم له زمانی حال ی ده بی.

بژیوی ژیا نمان که وتبو وه سه ر نه و ژووره ی که پیاوه شه روا لیه که تییدا ده ژیا. هه رکات ده مدی خو م ده خزانه باوه شی باو کم. له چاوه قووله کانی ده ترسام.

- کچم ئاده ی برۆ نه و سه به ته له ئاغا بگره

- نا بابه من ناچم...

- کچم بچۆ ئیسه ئاغا شوکلاتیشی بۆ تیخستووی

- نا بابه من شوکلات ناخۆم

- ههسته کچم ئاغا بانگ نه کات...

دایک و بابم خه ریکی دو اندنی برابچوو که کانمن و منیش به ره و ژووری ئاغا ده پۆم. به ئیشاره ده لێ شوکلاته کان له سه ر نه و تاقه به رزه یه؛ ده یه وی به رزم کاته وه... چاو ده گێرم مناله که ی ته نیشتن نه ماوه و تازه خه ونم لیژراوه.

چرای ژووره که م دئه گرسی ن و سه یری ئاوینه که ده که م، به ده ستمالیک ماکیاژه که م ده سڤمه وه... زه رپه زه ر مۆبایله که م دلم ده له رزی نی. کورته نامه کانی ده خوینمه وه و ئارام ده بم به لام هه رچی ده که م دلم ناچیته سه ر نه و بۆ نه ی له هه موویانه وه دیت و من به ئاوی سارد شو رده بو مه وه...

شه رمین سالحی

«بووزان»

له نێوان پۆله دار بووزه که ی دیبه،
ئاوڕپیک به لای کیوی "بهرده قه"
وئاوڕپیک له "پیره محهممه" به دیار تاقه
گۆره که وه وا به ورکه بهرد پهرژین کراوه
دانیشتبووم.

هانکه هانک له ژێر دههات و:

- مهرو، نه پۆی، کارم پیتته کار !.

دهمی کبوو ده مزانی وه شوینم ده که وی
وه، ههمیه تم وینه ده دا؛ ئاخو مامه
"هومیر" بوو. ئهو کابرایه ی وا به تالی
خه یالی شابالیکی له کۆلکه و دار، له
پهرا سوکانی ئولیس به ست و روو حیکی
یاغی و ئاسنینه نایه بهر و، به گز زه ریادا
خستبوویه فرهو؛ بیرری له
پێگه ییشتنی "سانچی" خوین مژ، نه کرد
بووه و، نه وه ی ئهم شهقه ی شاباله یه.
مامه گیان، تازه هۆشی هاتبووه سه ره خۆ
و، ده یه ویست بهردیکی ته نکێ چکۆله و
سووک، به تف به کیلی جه نابی سه یده وه
نی و؛ داوا بکا مرۆقه کان له ئاسه واری
به رزه فریکانی ببورن.

ده یه ویست له گه لم بیتته وه، لاقی له
ته ندووری که مه ره و کۆلکه بۆز هاوی و، له
بن کورسی دار داو، له ژێر لیفه ی قورسی

به رگن و خوری سه ری دا پۆشی و؛ چیژ له
ژیان وه ر گریته. بیرری قاو رمه ی گا شه لی
ده کرد، وا له مه نجه له مسی گه وه که ی
ژووری سه ری سه نگه و بهرد نرابوو. له
بیری کرد بوو کاتیکی له "ئیلیاد"
دا "هیفاستووس" (خوای ئاور و،
ئاسنه واله کان) ده کاته خاوه ن سی
چه رخه یه کی خۆ ره و، چ ئاو یکی رشتوو وه؛
پاش ئهو چۆنیان پی ریخست و ئیستا
ماشینیسیم چاوه کانی پر بوون له
ئاو، لای وابوو ئهو میژوو، یان هه زیکی
دوو ره له چاوه پروانی نه نووسیوه و؛ ئهو
چۆنی زانیبایه تاقمیکی له مرۆقه کان
ده بنه که ری دیژ و بۆ زه ره ری خاوه نیان
هه ز به تۆپینی خۆیان ده که ن. وی کرا
چاومان له خوینی قوولکه ی نیو قه دی
دار بووزه کان بریوو، ئاخۆ ئوبالیان
به رۆکی کی ده گریته؟! .

ره حمان جه نگ

«مارهیی»

جوان له بیرمه. دوازه سال له مهوبهه بوو چوومه زانکو. دیسانیش ههه له بیرمه دوو شت قدیلهکی ده دام: زانست و کچ. هه له بهت له زانست ئامانجیککی تایبهتم هه بوو و له کچیش ههه ئامانجیک. یه کهم سال هیچیانم بو جیبه جی نه بوو و ههه په له قازهم ده کرد. سالی دوو ههم ده گه له سی، چوار کورپی باش بووینه هاوپی و داوای گو قاریک و بنکه یه کی ئیسلامیمان کرد. جا خوش ههه نه وه بوو: بنکه ی ئیسلامی! جا بو ده لیم خوش (هه له بهت خوش و سههیر): خومان به رادیکالیککی مه یله و چه پ ده زانی و ته نانه ت نه گهه نومره ی خراپیشمان وهه رگرتبا دوو جنیومان به ئایین ده دا. کورتی بیرم ئایینمان وهه ک حه ریفی دایکمان داده نا. خو نه شهه کرا به نیوی دیموکرات و سۆسیالیستیش نهنجوومه ن دانی، ههه بویه ئایین لی ره بومان بوو به خدری زینده. سهه رتان نه هییشینم گو قار دهه رچوو و بنکه داندر. بهه رپرسی زانکو خوش هیندی بنکه ی ئیمه سهه رقال نه بوو و هاووچوی بو نه دهه کرا. باسه کان له وهه پری گه رمی دابوون. دونیا یه کی یوتوپیا ییمان هه موو رۆژی سازده کرد. ره خنه گرتن له وهه پری خوی دابوو. جا گرینگ نه بوو باسی نه ده بییه، کۆمه لایه تییه، فه لسه فییه یان سیاسی ههه گرینگ نه وه بوو باسی شتییک بکری و سهه روگوی تهوای نه وانه کردوویانه و نه وانه ی کراون بکوتری. جاری وا بوو ده گه له کوره کان داده نیشتین و عاره قمان ده خواره وه. جا قسه وه باس ههه به سهه رخۆشی خوشه. سوپرا حیمان لیپا ولیپ ده کرد و هه له مان داویششت و جا که ری بییه و مهه ره که ی بارکه. حکوومه ت خراپه، ده زگای داد خراپه، سیسته می په ره ده خراپه، سیسته می ئابووری گه نه ده له، ده ی چی بکه یین؟ با بیین ده ست پی بکه یین. قۆلمان لی هه له ده مالی و سهه ره به ریمان دهه روو خاند و نه وه بهه رده وام ئاره قیش لوور ده بیته وه گه ده ی و سیگناله کان به لاره له نهجه له می شکیکرا دین و ده گه ره پینه وه. دهه ستمان ده کرد به ساز کردنه وه ی سیسته می ده سه لات و هه موو لق و پوه کانی. دونیا یه کمان سازده کرد گورگ و مهه ر سهه رچۆپی و گاوانی شاییه که یان دهه گرت. ههه تا سهه رخۆشتری ده بووین وینه کان جوانتر ده بوون و گورگ و مهه ر ده بوونه یه ک. لهو جییه دا له پرا شاییه گورگ و مهه ران بهه رده درا و بوخومان خومان لی هه له ده کرد و چۆپیمان ده کی شتا و هه رچی سازمان ده کرد وهه ک تری بن گو می لی دهه ات و له ئاخری دا ههه ر ژانه سهه ر و هیلنج ده ما.

له بیرمه بنکه ههه جمه ی دهه ات و ئیمه ش له خوشیان ترمان به تاق نه دهه ات. له هه مووی خوشتر نهو کچانه بوون که دهه اتن و نه منی دوو نه دیویش دوو کچی جوانم دیتبا نو تقم دهه کراوه و چه نه م گهه رم دادهه ات و نۆره ی که سم نه دهه دا.

له بیرمه ئه ویشم ههه لهو دانیشتنانه دا دیت و بووینه هاوپی. له پیش دا ئه وهی زیاتر لیکی نزیك کردین بیروباوهه بوو و دهتکوت ئاویان له کن یهک پشووین. له دانیشتنه کان دا نۆرهی کهسمان نه ده دا قسان بکات و له بهر یه کمان ده گپراوه. هه موو مه کته به کانمان سهروب نه کرد و له نیو هه والانمان به ئارپنت و هايد گهر نیویان دیناین. راستیان ده کرد؛ قدیلکه مان بو یه کدی ده هات به لام نه مان ده وپرا باسی بکهین. ده بوو باسم کردبا. ئه و کچه و نا کرئ داوا بکات. ده بوو کوتبام، یان گال دئ یان په مۆ. باسی خۆشه و یستیم بو کرد. سئ و دووی لئ نه کرد و ههستی دلی درکاند. شامان به سه پان نه بوو و ئیدی ئه وهندهی دیکه دلگهرمتر ببووین. یه کدیمان خۆش ده و یست و بیروباوهه پشمان یهک بوو. شهش سال پیکه وه و له یهک زانکو به باشتترین شیوه خویندمان و خۆشمان رابوارد. بریارمان دا زه ماوه نه بکهین. بنه ماله کان پیک ئاشنا بوون. باسی مارهیی و زیپ و گواستنه وه هاته گورپی. تا ئیستا بیرمان له شتانه نه کردبووه و قه تیشمان به هیند نه ده گرتن و ته نانته ره خنه ی قوولیشمان له سهریان هه بوو. ناچار ده بوايه مارهیی بپریته وه و مه لا لی کمان هه لال کات و به بی ئه و دابوده ستوورهش هه رز و حاسمانی ویک ده کهوت و هه یچ نه ده کرا. له سهر مارهیی و زیپ نه سازاین؛ نه ئه و نه ئه من. دل هیشاوی سازبوو و کاره که چه وتی تی کهوت. زور ئاسایی مالا وایمان لیک کرد. ئیستا ئه و دایکی دوو مندالانه و منیش کابرایه کی بازاری.

هیوا به یرامی

 Nakajima Hiroyuki

«سه ما»

پاکشاورم و دهستم له ژیر سهرم داناوه. خهوم به چاواندا نایه. شهوه و تاریکی. ئه گهر چاوم هه لڊینم چاوم به بهری میچی ده کهوی و ئه گهر له سهریه کیان داده نیم سه مای خوم و کچه ههیرانی. سه مایه کی مه ستانه. تا دوینی له چیرۆک و پۆماناندا مه له م له گه ل ده کرد و له ئاسمانی شیعردا له گه لی هه لڊه فریم. خودا لی هه لڊه گری ئه وشو به دوو قسان هه موو ئه و دونیا یه لی تیك دام.

چاوم ده نووقینم. دهستم ئالقای نیوقه دی کردووه و ئارام له گه لی هه لڊه سوورپیم. چاوی له سهریه ک داناوه. چهندی ده ست هه لبینی که له گه ته. سهرم بردۆته نیو قژی و به بۆنی قژی هۆشم له خوم و سه ما نه ماوه. مه ست بووم و خۆشه و یستیم بۆی سه ت هیند بووه. لاقه ناسک و باریکه کانی به بی وهستان و شاره زایانه پیش و پاش و ئه ملاولایه ده کهن و لاقه کانی منیش به بی ئه وهی هیچ ده سه لاتیکم به سهریاندا هه بی پیک وهک ئه و ده کهن. من و ئه و؛ به ته نیا له سالۆنیکی شانۆی گه وره، به بی هیچ ته ماشاچیه ک. پرووناکییه ک له گه لمان ده گه پری. خوم بۆ شل کردووه و له گه ل جووله ی ئه و ده جوولیم و سه ری په نجه کانم به له شی پرووتی دا دینم. دهستم به رز ده کاته وه و سه ری قامکه کانم ده گری و سووک و په وان له سه ر لاقیک ده سوورپری. جارنا جاریک چاوی به ناز نیوه ئاوه لا ده کات و له سه ری کیان داده نی. قژی کال و چاوی پیاله و برۆی که وانی ده مبات. پرووته و ترووسکه ترووسکی له شی چاوان ده برژینیته وه. زۆر نه رم و سووکه و وهک په رپیک هه ستان و نیشتنه وهی ئاسانه. سه ما و بۆنی مهستی کردووم. ئه و پرووته و ئه من نا. هه ز ده کهم هه رچی له به رم دایه درپه درپی کهم و پرووت پرووت سه مای له گه ل بکه م. له شی پرووتمی له له شی ناسکی هه لسووم و وهک ماری عاشقه و باشه لیک هالین. به لام ناتوانم. هیزیک یان شه رمیک ریم پی نادا. عاشقی کچه ههیرانم و به م سه مایه ش هیندی دی شیتی بووم. نازانم ئه م شه رمه چیه نایه لی. شه رم ده کهم له شم ببینی. ده له ی کچیکم کچینییه کهم راگرتووه و شه رم ده کهم له پرووت بوونه وه. رقم هه لڊهستی له خوم و له کچینی. چاوم هه لڊینم. نه کچه ههیرانم ماوه و نه سه ما. بهری میچیکی قورم گرتوو چاوم ده برژینیته وه.

هیوا بهیرامی

«من و دایکم»

بریار و ابو له گل دایکم بچین بو مالی جیرانی کمان. پینچ روژیک دهبی هاتون بو ئەم کوچه یه ئیمه. ژنیکی مالیان به ته مه ن بو. ده موو چاوی هه موو گنجه. که میک چاوی بۆلای شین ده چی، دلای جو ره په نگیک تاییته. به لام دایکم ده لی ده بی بچین. دایکم خوی ساز ده کرد که چاوم له پرده کرد. سه ر شانی پیره ژنه که هه موو مۆم بو. دایکم بانگ کرد پیل م گرت بر دمه درئ، به ر چاوی دایکم ره ش کرد، له گل خۆم. دایکم ته مه نیکی هیه به لام چرچیکی ساغه. ده ستیک لیباسی ره شمان له به ر کرد. واما ن دانا بو به سه ربان دا بچین، به لام دوا یی په شیمان بوینه وه. له ده ر گاما ن دا، پیره ژنه که ده ر گای کرده. مۆمه کانی سه ر شانی گوژاندوه و، لاتیکی تیلیسم کراو...

دایکم په یتا په یتا به پی له منی ده کوتا.

پیل م گرت، له ری ره وه که چوینه ژورئ. پیره ژنه که له سه ر کورسیه که دانشیتبوو. جار جار ده موو چاوی وه ک جروجانه ور ده چوو. جار جاریش جوان ده بوو. گوچانیکی پی بو له مله باریکه که ی منی کرد. بر دمی ه پيش چاوی خوی. کاتی که چاوم هه له ینا کوریکی ئالمانی چاوشینی موو زه رد دانشیتبوو. دو سی جار چاوم چوو قاند و هه لمه ینا وه. جار جار ده بووه پیره ژنه چاوشینه که و، جار جار هه ش ئه و کوره؛ فویکی لی کردم کوتی: "به ر چاوت بو ره ش کردوه؟" کوتم: "وه لا له گل دایکم عاده تمانه شه وانه به ر چاومان ره ش که ین." بریک شه ربتی بو من و دایکم هینا. شه ربته که حاله تیکی سه یری هه بوو. جار جار ه تیکه تیکه میوه ی تیدابوو، ده تکوت گلینه چاوی ئینسانه، که پیره ژنه که ده یه وه یست ده ر خواردی ئیمه ی دات؛ دایکم هه ر تی ده کوتام و دیکوت: "پی بلی خه لکی کوییه بوچی به ته نییه؟"

هه ناسم بو نه ده هات، چووم په نجره م کرده. کاتی که چاوم له درئ کرد، کاک ره سولی جیرانمان وه ک مه میوون ده چوو، ده یقیژاند، شیلانی جیرانمان وه ک ئاسکه کیوی لی هاتبوو، په نجره م پیوه دا. پیره ژنه که ژماره ته لیفونی خوی بو نووسیم. ئه و جار ببووه کوریکی جوان. چاویکی لی داگرتم کوتی: "چه نده سازی!" ده ستوو لاقم وک گه لای دار ده له رزا ئه و جار، من له دایکم کوتا کوتم: "دایه پی بلی مه ره خه س ده بین."

پیره ژنه که کوتی: "جاریک شه وزوویه، شه وچه ماوه!" کاتی که ده ر گای یه خچالم کرده میوه یک وه ک گلینه چاوی ئینسان و ابوو کوتم: "وه لا ئیشتام لی نییه، ئیمه ده روین شه و ده ر نگه!"

ژنه پیركه مۆمى سه رشانى هه لكرده وه...

كاتىك هاتینه درى به هه لاتن چومه وه مالى. له كه لىنى په نجره دا چاوم لى ده كرد. كا براىك له گه ل باهم قسه ی ده كرد كا تىك هاته ژورى كوتى: "هه ناسه!" كوتم: "بلى بابه!" كوتى: "ئه وكا برايه ی جیرانمان ده يكوت دىین بو خوازىینى كچه كتان بو كوره كمان!" كوتم: "بابه من شوونا كه م!!!" باهم كوتى: "به سه خه لاس..."

هه ستام چوم ژماره ته لفه نى ماله پیره ژنكم گرت كورىكى دهنگ خۆش هه لى گرت دهنگى زۆر خۆش بو...

كوتم: "وه ره به یانى ده تبینم..."

سارا قورىانى (هه وراز)

«سه مای شیر»

(فیشه کییک ته قینرا)

چیرۆکه که ی ئیمه دهست پی دهکا:

- ئیمه وهک ته ماشاکه ره کان ئه وهی لی تیگه یشتین ئه وه بوو شیریک په لاماری راهینه ره که ی دا و پارچه پارچه ی کرد

- من راهینه ری شیر که بووم که وتمه بهر هیرشی که لبه و چرنوکه کانی شیر که و هه لاهه لای کردم. هه ولما خۆم له دهستی رزگار بکه م، وه لی بی سوود بوو. قامچیه که م سووراند به ددانه کانی قامچیه که ی گرت، به خیرایی رایکی شام، له چاوتروکانیکدا که وتمه نیو چنگه کانی. خوین به ده ماره کاندا فرکه ی ده کرد، ترسیکی زۆر دهستی له بینه قاقام نابوو. - ئه و خه لکانه ی له هۆله که دانیشتبوون، هه مان ئه و خه لکانه ی پیش چهند خوله کییک به یاریه کانی من پیده که نین، ئه میستا به هاوار هاوار له هۆله که ده رده په رینه ده ره وه.

ئهری من ده پرسم: ئیوه هه ستتان و کاردانه وه تان چی ده بوو له کاتییکدا له شیریکی پاشای دارستانه وه بیان کردبانه قونباده ریکی به رده می هه رزه و منداله ورده کان؟!

ده بوایه دهست له شه هامه ت و غروری شاهانه م هه لگرم وهک قه شمه ریک مه یمونئاسا له به رده می قامچیه که یدا قونباده م. وهک سه گیکی خویری کلک بادهم و بنووشتییمه وه بۆ پارچه یه ک گوشت. برسیه تی و ترس منیان کردبووه بووکه لیه کی قه شمه ر به دهستی گه وره که مه وه، چهنده به ئازاره شاهیکی وهکو من به نابووتیکی وا بلیت گه وره که م! دوا ی ئه وه ی منیان راوکرد ماوه یه کی زۆر برسیان کردم، دواتر به ئاماده کراوی گوشتی به له زه تیان ده هینا به رده مم و نه یان ده دامی تا ئه وه ی ده یانویست من جی به جیم ده کرد. برسیه تی غروری شکاندم، وه لی رقه که م رۆژ به رۆژ گه وره تر ده بوو. چهند خوله کییک بهر له ئیستا شیریکی زۆر دهسته مۆ دیار بووم، به لام له ناخدا له ده رفه تیک ده گه رام، ئه وه تا ئیستا به که لبه کانم ئه و پیاوه نابووته ی پیی ده لین راهینه ری درندان ونجرونجر ده که م. هۆله که که سی تیدانه ماوه جگه له و که لاکه ی بهر ده مم، له گه ل کۆمه لیک چهک به دهست وا له و دیو سیمی گۆرپانه که به رانبه رم وه ستاون و نیشانیان لی مگرتوه. ده بی وهک شیریک پرویان تی بکه م و شیرانه بنه رینم تا ئه وان تی بگه ن پرووبه پرووی کی بوونه ته وه.

دابان عه تار

«بههره ی تایبەت»

له بهر درگاوه به دوو دلی روانیه تابلۆی سهر بیناکه و سهری هه لێنا تا نهۆمی سییههه
بینی ، وهک شتی ئهرخه یان بی که کراوه یه و کهسیک هه یه بجی و پرسیار ی لیبکات .
بۆ خوۆشی ده یزانی ئەم هه ناسکه هه ناسکه ، نه هی پپیلیکانه کانه نه هی پشوو سواری ،
رۆژی به لانی که مه وه سه عات و نیویک وهرزشی ده کرد .

له بهر ده رکهی چوونه ژووری نهۆمی سییههه دیسان نیوی ئەکا دیمی که ی خوینده وه : "
ئه کا دیمیایی په روه ده یی و گه شه پیدانی بههره ی تایبەت "

چهن هه ناسه ی قوولی به دوا ی یه کدا هه لکیشا و قیت و قۆز چووه ئەو دیوی ده رکه که .
ئەو چهن که سه ی له ژووره که دانیشتبوون ، به زرمه ی هه نگاوه کانی ، ئاورپان داوه . وهک
هه میشه به دهنگی بهرز و رسته یه کی کورت و پرمانا ، سه رنجی دانیشتووان ، به تایبەت
که سی به رامبه ری که ویده چوو سکرتری ئەو شوینه بی ، پرایکیشا ...

- سلاو ، ئەم کاته تان باش . سه لامیم ، په یوه ندیم پیوه گرتبوون بۆ ریکخستنی دیداریک
له گه ل به ریز به ریوبه ر ...

سکرتری که ویرای هه ستان له شوینی خوی سه ریکی له قاند و دهستی بۆلای راداشت : سلاو
خاتوونی به ریز ، به خیر بی ، به لێ هه ر ئیستا ، تکایه دانیشن تا به به ریز به ریوبه ر
رابطه یینم .

ئهنده ی دیکه که وته بهر په لاماری نیگا کان و لچ و لیوی دانیشتووان : خاتوون یانی چی ،
ئیمه ش هه ر بۆ بینینی ئەو به ریزه هاتووین ، مه گین سه ره مان نه گرتووه ؟

دهنگه کان بوون به چاوی زهقی شک و شوبهاوی ...

ئەم هه مووه یانی بیکارن ؟! ئەم که چه پانو پوره ش هاتوووه بۆ گه شه پیدانی بههره ی تایبەتی ؟
له باتی ئەوه نه ختی خوی لاواز کا باشته ر ، له وه ناچی ته مه نیشی زۆر بی ، هه ر هاوته مه نی
که چه که ی من ده بی ...

ده بی ئەوه کی بی ، چهن باکلاسه ، ئەو ئارایشه یی ، که وشه کانی ، جا ئەوه لی ره چی ده وی ...
خۆ پیم وانیه بۆ کار هاتبی ، هه ر که وشه کانی به لانی که مه وه خه رچی سالیکی منه ...
قه لافه تی چهن ریکوپیکه ، ویده چی ته مه نیشی هه بی ، بریا منیش بریک لاواز بوایه م ، کی
به م قه لافه ته وه منی ده وی ...

بلی ئه و کوربه جوانکیلهیهش بۆ کار هاتبێ ، ئاخه بلی پۆله تۆ حهیف نیی ... ماشه لالا ، به ههلسوکه وتیدا دیاره دهبی بنه مالهیه کی پهسه نیشی ههبی ، سه ری هه لئا هیئنی چاوبگێرێ یا مل قووتکاته وه ...

خودایه گیان یه کی ئاوا به نسیبی ئیمهش بکه ، بلی ژن بی یا کچ ، هیئنده جوانه ناتوانی به جوانی لی وردییه وه ، ده لپی ئه ویش چاوی له سه ر منه ... ئه و چاوانه ...

- خاتوون تکایه فهرموونه ژووری

- خانم یانی چی ؟ ئه ی ئیمه گه لچه وه نده رین ؟ سیسه عاته دانیشتیوین ...

ئی ... ئه وه خۆ هۆشی لی ره هه رنه بوو ، له و کاته وه ی من هاتووم سه ری له سه ر مۆبایله که ی هه لئه گرتوه ... بلی پیاوی چاک به و ته مه نه وه به به هره ی تایبهت نه زانیبی تازه به کاری چیت دی ، هاوته مه نی تۆ بیر له دواکه وته یی و ئیسراحت ده کاته وه ...

پیان وایه هه رکه سیک له رییه هات و بریک ئیفاده ی هه لپشت و له فزی قه له م قسه ی کرد ئه ورپی و باکلاسه ، خانم خۆیی به شتییک ده زانی ، نازانی له و باسه وادتر و لی زانتریش هه یه . خۆ دوو که له مه ی قولومبه و سولومبه و خۆگرتن نابیت هۆی جیاوازیت .

نه ئه و گۆیی به نار په زایه تی ده برینی دانیشتیوان بزوا نه سکرته ره که .

که پۆشته ژووری ، سکرته ره که پووی کرده هه مووان و کوتی : له خاتوونه وه رزشوانه کانی هه لکه وتووی شاره که مانه و هاتووه بۆ هاوکاری به پیز به ریوبه ر ، تکایه ئه مپۆ ته شریف به رن له پۆزانی داها توودا په یوه ندیتان پیوه ده گرین .

دانیشتیوان به پرته وبۆله هۆله که یان چۆل کرد . سکرته ره کهش له ولامی ته له فوونه که دا کوتی : به داخه وه مۆله تی وه رگرتن ته واو بووه دووایین کهس وه رگیرا .

سارا صادقزاده

«سهردهمانی گۆران»

ئهوانی دیکه داخراوون . دهستیکم به
سهرم داهینا ، ویشک بووم ، پرچه کانم
کوا ؟!

ههرچی دهستم برده دواوهی سهرم ، دهستم
له هیچ بهندنه بوو . قژه سهر نه مابوو ،
تهنیا کۆمه لێک تووکه سهری وهک
ژیشک ، تیژ تیژ و کورت !

جۆریکم لیّهات ، دهوړیکی ژووره کهم
لیدا ، چاوم به دووی ئاوینه دا دهخولاوه .

میښکم خهریک بوو وهخۆ دههاته وه ...

دیسان دهستیکم به سهرم داهینا ...
نه خیر هیچ شتیکی نه گۆراوه ، قژه خاو و
دریژه کهم نه مابوو ! لهم حال و ههوایه دا
دهرکه یه کی دیکه شم دیته وه که له په نای
دهرکه یه کی گه وره تر عه لامه تی
دابلیووسی پتوه بوو ، دهرکه کهم کرده وه و
خۆم کرد به ژووری دا ، ئیره ده بی ئاوینه ی
لیییت ... بۆنی دهرمانی بۆنخۆشکه ر
لووتمی پر کرد . توالیتیکی خاوین و
چکۆله به لام بی ئاوینه !

وهختابوو فجه بکه م ، ئیره کۆیه ، من لیږه
چ ده کهم ؟

هاتمه وه ژووره که ، ئه مجار ده مزانی ئیره
شووقه یه کی چکۆله یه له بینایه کی
ئاپارتمان ی . له بیده ره تانی دا له سهر
کورسیه ک دانیشتم . ده بوو زیاتر گوشار

له دوا ی زوله ماتیکی سهر سووړه یه نه ر
خۆم له ژووریکی ، تو بلایی له سیوچوار
گه وره تر دا دیته وه . هه روا که چاوم ده گێرا
زیاتر ههستی نامویی دایده گرتم . به
شوین ئه م ژووره دا ، ژووریکی دیکه شم
لی پهیدا بوو ، چیشته خانه ! ئه وه یان بۆم
ئاشنا بوو ، به په له هه ستامه سهر پی و
به چوار دهوړمدا خولم خوارد ، به راستی
ئیره کۆیه ؟

چهن کورسی و میزیکی نان خواردنی
چوار نه فهره و تله وزوونیکی ئیلسیدی ،
کتیبه خانه یه ک به دیواره وه و تهختیکی
یه کنه فهره ، تهواوی کهل و په لی ئه م ژووره
بوون . چیشته خانه کهش چهن کابینیتی
هه لواسراوو گازیکی چیشته لینان ، چهن
دهوری و کهوچکیش له سهر قاپشۆره که

گه رووم زۆر تال و ویشک بوو ، لیوانیکم
له سهر قاپشۆره که هه لگرتوو هه ر له
شیره ی ئاوه که پریم کرد و نام به سهره وه .
که مکه م چاوم کراوه تر بوو ، دوو
په نجه رهش که به په رده ی کریمی
داپۆشراوون لیم وه ده ر که وتن .

په رده کانم لادا ده بوو بزانه له کویم و ئیره
کۆیه . شه قامیکی دوازه میتری و
کۆمه لیک ماشین ، چهن دووکانی به
دوا ی یه کدا ، که یه ک دوانیکیان نه بی ،

راتده پیچن و ئیدی خودا ده زانی
مه یته کهشت ده بینریتته وه یان نا .

ده چمه وه بهر په نجه ره که ، خه لک یه ک
یه ک و دووان دووان دین و ده چن .

باشه یانی منیان گرتوو و سه ریان
تاشیوم و ئەم جلانه یان بۆ له بهر کردووم
تا خۆم نه ناسمه وه و نه مناسنه وه ، ئەوهش
جوړیک ئەشکه نجه یه ؟

دهسته و ئەژنۆ چاو ده برمه دار و دیوار .

کتیبه خانه چکۆله که رآمده کیشی وای ...
ئیره مائی هه رکه سییک بیته ، خاوه نی بیر
و فیکری وه ک خۆمه ، گوته ، کامۆ ،
چخۆف ، توڵستوی ...

نازانم کامیان جیا که مه وه ، دۆنی ئارام ؟
شه ر و ئاشتی ، ئەوم خویندۆته وه ... یانی
چی ؟ بۆ مه گین مائی خۆمه ؟ من که ی
ئهنده بی حه شر و نه شر بووم ؟

کتیبه کان ده چمه وه و دیسان وه بیر مال و
منداله کانم ده که وم ...

دهنگی بانگ له ده ره وه و کاترمیر دوا زده
و نیو ، یانی نیوه پۆیه ، گهر له مائی
بوایه م ئیستا ... فرمیسیکی لاسار له
گو شه ی چاومدا نه ئەوه یه بیته خواری نه
ویشک بیته وه ، ده لپی ته بیعه تیشم
گو رپاوه ، منی دایمه دلپ و گریان له
کۆش دا ، گریانم نایا ده ست ده گیرم به
ته واوی ئازای ئەندامم دا ، نه خیر وادیاره

بخه مه سه ر می شکم به لکوو شتی کم وه بیر
بیته وه .

ده زانم من ژنم ، ره واله ت و قه لافه تی خۆم
له بیره ، ژنیکی بالا مامناوه ند ، چلو
شه ش ساله ، خیزاندار ، دایکی سی
مندال . ده شزانم پرچه کانم درێژ و بۆر
بوون . هه رچی ده که م وه بیرم نایه ته وه بۆ
لیهرم ، ئاخه کون و قوژینی ماله که ی خۆم
له بیره . ده زانم ئیره مائی من نیه . ئەو
شه قامه ش بۆم نامۆیه ، وه بیرم نایه ت
سه فه ریشم کردبی ، که وایه ئیره کو یه و
من بۆ لیهرم ؟

به رامبه رم تله وزوونیکی ...

به په له ده چمه پیشی ، له ودا ده توانم خۆم
بینم چۆن باسی راوه ستانی دلم بکه م ،
من خۆم نیم ! هه رچی زیاتر چاو زه ق
ده که مه وه ، له تاریکایی شاشه ی
ئیلسیدی که دا ، پیاویکی چاو ده رپه ریوو
نامۆ ، زیاتر ده مترسی نی . ده سه ته کانم
تووکن و تیسکنن ، وای خودایه من کراس
و شه رپال له بهر دایه ! ئەوانه ده بی خه ون
بی ، قه ت ئەوه راستی نیه . حه تمه ن
خه ونه و هه مووی هی ئالۆزی می شکمه .
دایمه پیم ده لپن ، ئەهنده چاو له
ته له وزوون و تیل یگرام و ئەم که ناله
بی که لکانه ی هه والنیری پر له درۆو
ده له سه مه که . به لام من گویم به که س
نه بزووت ، له م دوا ییانه ش دا ...

نه کا منیش گیرایتم ؟ خۆ جیاوازی نیه ،
ژن بی یا پیاو که چوو یته سه ر شه قام ،

— لاوانیکی زۆر پێوه بوون ، زۆربهشیان
مندال و میرمندال ، کچ و ژنیشیان
تیداوه

- چی دهبی ؟

— وهک پێشو ، هیندیك ئازاد دهکرین ،
هیندیكیش دهبنه قوربانی و بی سهرو
شوین دهبن یا بۆ دانپیدان دهچنه ژیر
گوشار و ئهشکه نهجه ... ئهوانهم که وهبیر
دیتهوه وادهزانم فیلمیکی رهش و سپی
له سالانی پێشوو چاو لیده کهم ، هینده
له لام دوور و لیله . من کام لایووم ؟
ژنیکی موبایل به دهست که چهت دهکات
له گهڵ هاورپکهی یا پیاویکی موبایل به
دهست که ههوال دهنووسی و له گهڵ
هاورپکهی چهت دهکات ؟

نازانم جیگۆرکیم پیکراوه یا تهشه نای
تاوو یاویکی سهردهمانه و کاتی ، گێژ و
ماخولیای کردووم ؟

که چاو دهبرمهوه شاشهی تهلهزونه که ،
رهواله تی دۆسته ههوالنیره کهم وهبیر
دیتهوه ... ئهم دله راوکییه و ئهم شان و
ئهو شانی ناوی ، چاوم دهنیمه سهریهک
و ههواله کان له میشکدا دینم و ده بهم ،
ژن بم یا پیاو ، ئیره ههر شوینیکی بی ،
که ههستام سهردیپی ههواله کان
دهخوینمهوه ، یا خۆم دهبینمهوه یا دۆسته
ههوالنیره کهم

به راستی بوومه ته پیاو ، هیچ عهلامه تیک
له ژن بوونم تیدا نهماوه !

دیشان بیر له خهون ده که مهوه به لام خهون
و ئهونده ؟ ئهوندهش راسته قینه ؟

خۆم درۆینه دیته پێش چاوو و هه موو
دونای دهو رووبهرم له راستیش راستیتیر
دهنوینی . پرسیاره کانم بی و لام به جیدیل
و بیر له شتیکی ده که مهوه بۆ خواردن .

چی بهخۆم ؟ یه خچالیکی چکوله له
مابهینی کابینیته کاندای دیته پێش چاوم ،
دهرکه کهی ده که مهوه ...

برسیه تی میشک داده خا ، منیش که
میشکم قوفلی کردبوو ، به نان خواردنیش
نهیکردهوه . دهستم دهنیمه ژیر سهرم و
را ده کشیم ، بهو هیوایه که ههستام
بووبیتمهوه به خۆم و له ماله کهی خۆم
دابم . فیکر و خهیاڵ خهوی له چاوم
تاراندهوه ... موبایله کهم دیتهوه بیر که
دایمه له قولی مستم دابوو . ئهی کوا ؟

شالاوی پرسیار زۆر شتم وهبیر
دینیتهوه ...

- چی ده کهی ؟

- خهریکی نووسینم

- ههوال ؟

- ئه ری

- چی بوو ئاخری ؟

سارا سادقزاده

«زنجیر»

بیری لیده کرده وه، چون خۆی له مشکۆزمهیی ئەو منداڵه رزگار کات وا بوویه تی!
ویستی یارمه تی له باوکی وەرگری و ئەویش له سهەر گۆپی باوکی بوو.

رهحمان جهنگ

«خۆری»

له و یستگهی میترویهی که من داده به زیم غورفیه کی بچووی عهتر فرۆشی هه بوو که جار و بار عهتریکی باخه لی چکۆله م لیده کری جیا له کرینی عهتر بۆم ببو به جۆریک عادهت جاری وابوو هه روا دهچووم و چه ند خوله کییک له وی دگیر سامه وه به تایبتهت هاوینان که ده ری زۆر گهرم بوو به بیانوی بۆن کردنی عهتره کانیشی بیته که مییک له وی ده مامه وه هه لبهت دواتر ئەم کاره له عادهت به ولاتریش چوو جۆریک ئارام بوونی به خۆی گرت ئەو کچهی که له غورفه که دا کاری ده کرد پیشتەر ئاسایی و وهک فرۆشیاریک مامه لهی ده کرد به لام دواتر نازانم پهنگه ئەویش ئەو سهردانه به ئەنقه ستانهی منی جوریکی دی له میشکی دا ده قۆزته وه چونکه به بیانوی ناوی ههر عهتریک میژووی دروست بوون و شیوهی به کار هیئانی و .. ههر له خۆرا باسیکیشی دهست پیده کرد.

من خهریکی خویندنی ئیلاهیاتم رۆحیاتی من به شیوهیه که زۆر چهز به باسی سهیر و سه مه ره ده کهم! ئەوهی که به ریکهوت خهریک بوو شوینیکم ده دیته وه جیا له پشوویه کی چه ند خوله کی و فینک بوونه وه باسیکیش بکه م خۆش بوو به لام له نیوانی باس کردن دا جاری وابوو له پهنگی چاوه کانیشی نزیک ده بوومه وه و نه رمه تهزوویهک به له شم دا ده هات...

من ته نیا "تکذبان"ی کوتایی خویندنه وهیم له گوئی دا ده زینگیاهه وه به بی ئەوهی له ماناکه ی تیبگه م بۆم خۆش بوو له ههر سه ره خوشیهک بایه ئەم سوپهیهی ده خوینده وه پهنگه پیی راهاتبوو و له زمانی خۆشتر ده رده هات هه لبهت من دوا ی سالانییک که گه وره تر بووم زانیم ئەوه سووپه ی "الرحمن" به لام ئەمپۆ نازانم بۆچی ئەوه م بیر هاته وه..

به و پییهی که شیفتهی شه و کارم ده کرد و به ته نیایی راهاتبووم هیچ کات نه له ته نیایی نه له تاریکیش خۆفم ده کرد بۆم ئاسایی بوو به لام ئەو شه وانیهی که کارم نه بوو.. دهی ئاساییه مرۆف فکر و خه یالیش به میشکی دا دیت..

بۆنی ئەم عهتره تازه تان زۆر تونده ئەگه ر ده کریته بۆنیکی نه رم تری له گه ل تییکه ل که به م گه رمایه ئازارم ده دات برۆ فشه که ر عهتری چی دانیشه شتیکی خۆشت بۆ باس که م ده تریقامه وه له بهر خۆمدا و هینده ی دیکه ش له پهنگی چاوه کانی نزیک ده بوومه وه ده زانی دوا ی هاتنی ئەعراب به و ده ست درێژیانه ی که کرانه سه ر نه ته وه کان ئال و گوپی ژنتیکی زۆرمان به سه ر دا هات! به لام له و ناچیت تۆ له پاشماوه ی ئەم شه پۆله بوبیت هه هه دهی پهنگی چاوه کانی تۆ له رۆژ ئاوايه کان ده چیت زیاتر سه یریکی کاتر میره که م کرد و به په له

پهل به پليكانه كاندا سهر كه وتم رهنگيكي نامۆ! هه چهند كردم نه متواني ليكي ده مه وه ده چيته خانه ي كامه رهنگ بليي كوير نه بووبم! ههه

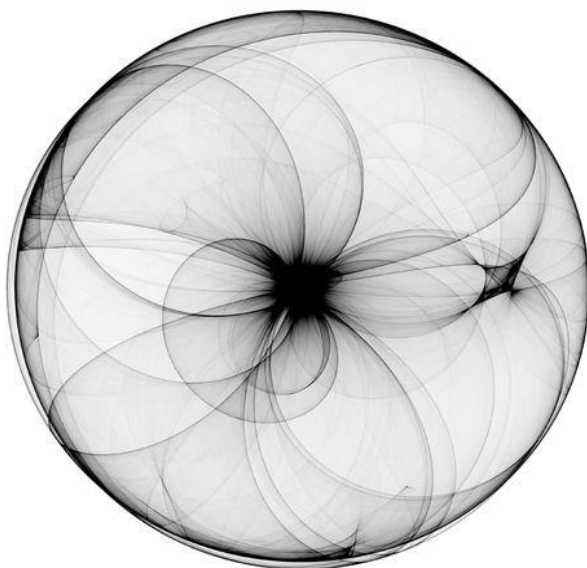
"الرحمن"م ده خوینده وه به لام نه به دهنگ مانا فارسيه كه ي ژيري ئه ويش چهند جار په نجه ره كه م كرده وه و له بيدهنگي ئه م كاته ي شه و دا ته نيا چاوي پشيله يه كي ره شم ده ديتن ده بريقان رهنگيكي نامۆ! كه ديسان بۆم ليك نه ده درايه وه ده كه ويته خانه ي كام رهنگ دهستم له بنان گويم ده گرتن و ده زرينگانه وه ت...ك...ذ...ب...ا...ن!

بليكي به بنيشته كه ي ناو ده مي كرد له پر تهقيه ناو ده م و چاوم هه هه كوپه به س ئه م شته گهند و گه لاشانه بخۆوه هه مووي ته وه هومي ئه وه يه نا نا بيرم نه بوو تو زۆر عابد و زاهيدي خهريكه ده چيه ئاستي خه لسه!

مه لافه يكم به سهر خۆمدا كيشا به زۆر يش بيت خه وم لبيكه وي ... ده زاني چۆن بوو ميچي وه تاغه كه له نيوه راست را قه لشايه وه پرووناكيه كي سپي زهرد ده ي نازانم نه مده تواني ليكي ده مه وه چ رهنگيكه به دواي پرووناكيه كه دا كچيك به چارشيو يكي سپي كزه ي با كه ليي دا چارشيوه كه ي لاچو پرووت پرووت ده تكوت له چاوي را وهك موغناسيتيكي ده مكيشيت هه ناسه م ده رنه ده هات هه روا واقم وهر مابوو به بي ئه وه ي بمهه وي له سهر جيگاي خه وه كه م را بلند ده بووم سووك سووك بوم وهك له ته قاقه زيكي كه له سهر ئاودا ده روا ئه وهنده بليند بوومه وه تا سهرم له بن ميچه كه درا ئيتر نه قه لشتي ميچه كه ماو و نه كچه پرووته كه به سهر پشت دا به ربوومه وه ته واوي گيانم شه رالي ئارهق ببو.....!

ئۆۆۆۆۆي ببوره شه مه نه فهر هات ديسان جيده ميئم جاري له سهر ئيزنت.....

فه رهاد سالحي فهر

تَیْیَنی:

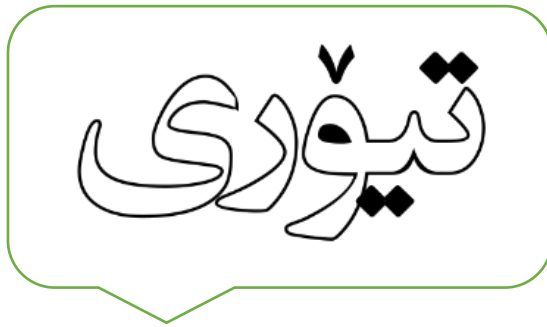
خوینەرانی بەرپۆز، ئەم چیرۆکانەى خۆیتەنانهوه بەرھەمى "کارگەى چیرۆكى بیسنور" بوون - لە تیلیگراڤدا - کە زۆربەیان لە ماوێ چەن پۆژ و بۆ سووژەى حەفتەنەى کارگە نووسراون. ھەر کەمووکۆڕییەکیان ھەبێ، چ لە ڕووى زمان و دارشتنەوه، چ لە ڕووى ناوەرکەوه، دەگەرێتەوه بۆ ئەوێ نامادەکارانی ئەم حەفتەنامەییە بەپێویستییان نەزانێوه ھەڵبەریان بۆ بکەن. چونکە چیرۆکەکان کارگەیین و باش وایە قۆناخەکانى گەشەى ئەزمونگەرانی نووسەران وەک ڕەوتێکی میژوویی، بۆ دەسکاری بەرھەمەکانیان، وەک خۆی بەییتیتەوه. واتە کەمووکۆڕییەکان پێنەندیی بە ئاستى ھەنووکەیی نووسەرانیوه ھەیە و لە درێژەى ئەم ڕەوتەدا، بەرھەمە نووییەکانى ئەو نووسەر بەرپۆزە، بە بەراورد لەگەڵ بەرھەمەکانى پێشوویان، دەکێتەر خەرى کارگەرییەکانى کارگەى چیرۆک بێ.

کلیشه‌یه ک بۆ ئەو ھاوڕێیانەی چیرۆکمان بۆ گۆشەیی "چیرۆکی میوان" دەنێن:

تکایه له مه به دوا نه گهر چیروکتان نارد بو "چیروکه له" نه م خالانه ی خوارې ره چاو بکه نه:

- [illegible]

تېيىنى: ئەۋكەسى ئىم تايىبە تىمەندىيە گىشتىيانە رەچاۋ نەكات، چىرۆكە كانى بلاۋ نايتتەۋە.

«شیوازی رومانتیسم»

مریم قازی

ئەفسانەیی، بەشکۆ، پشودریژ، وەحشی و
نەعاملاو، ئازا، غەیری ئاسایی و....
ئەوێش نیشانەی بەربلاوی ئەم شیوازەییە
لە ژیان و میژووی ئەدەبی کۆمەڵگای
جیهاندا.

فەرھەنگى "كادىن" لە ماناى رۆمانتسىزم
دا دەلى: وشەى رۆمانتىك مېژوويه كى
تېكچىراوى ھەيە، لە سەدەكانى ناوھندى
رۆمانس بە زمانى ناوچەيى نوێ دەلالەتى
ھەبوو كە لە لاتىنەوہ سەرچاوى گرتووه .
تا ئەوہى كە رۆمان يان رۆمانت romant
بە بەرھەمىكى خەياللاوى و بەشكو
تەعبىر كرايەوہ و ھەروەھا بە ماناى
كتىبى عاممە پەسەندىش ھەر
ھىنايانەتەوہ .

ھەر چەند كە پېشتەر بە وتەي مادام
 دۆئاستال كە لە داھىنەرانى شىۋازى
 رۆمانتسىمە ، ئەدەبى ئورپايى باكوور
 ئەدەبى سەدەكانى ناوەنديە و ئەدەبى
 باشوورى ئوروپا ئەدەبى كلاسىك و

شیوازی رۆمانتیسیم بەم ھۆیە کە تەنیا لە
 ھەوزە و ئەدەبیات دا جەم و جۆڵی نەبوو و
 لانی کەم زۆربە ی بە شەکانی کۆمەڵایەتی،
 ئابووری و پامیاریشی دەگرتەووە بۆ
 نزیکە ی دوو سەدە پەڕە ی لیکرا و لە
 نیوان ساڵەکانی ۱۷۷۰ - ۱۸۴۸ زائینی
 وەدی ھاتوو و لە سەرەتای سەدە ی نۆزدە
 بەو پەڕی خۆی گەیشتوو. کە وابوو
 رۆمانتیسیم تەنیا مەکتەبیکی ئەدەبی
 نەبوو بە لک و شوێنێکی بەربلاوی
 کۆمەڵایەتیش بوو لە دژی دام و دەسگای
 گەندەلی کلیسا و ئەشرافیەتی پادشاه
 و زۆردار .

واژه‌ی رُمانتیسیم له رُمانتیک
 وەرگیراوه که به پیچه‌وانه‌ی هه‌موو
 وشه‌یه‌کی دیکه به ده‌یان مانای
 جوړبه‌جوړ و ته‌نانه‌ت دژ به یه‌کیشی
 لیده‌بیته‌وه وه‌کوو : گه‌مژانه، عه‌قلانی،
 ئی‌حساسی، ماکه‌گه‌راییی، بئی‌قه‌واره‌یی،

موشیریکه، به لام شیوهیه ک نووسین له
نیوانیاندا هه بوو که به هیند نه گیرابوو و
به هوی رهنگدانه وهی خه م و خولیا و
ئیحساسات که به شیوازی "گۆرستان"
ناسرابوو، ویدهچی رۆمانتیسیم هه
دریژهی ئەم شیوازه بوو.

هۆکارهکانی سه ره له دانی شیوازی
رۆمانتیسیم:

- هۆکاری کۆمه لایه تی: رۆمانتیسیم
هاوکاته ده گه ل شوپشی که بیری
فه رانسه که له دژی فئودالیسمی
کلاسیک راست بۆته وه،
ههروه ها په ره گرتنی شوپشی
سه نه عتی و رۆنیسانس
ده ورپکی به رچاوی
هه بووه له پیکهاته ی
ئەم شیوازه دا.
ده ره نجامه کان و
ته به عاتی شوپشی
سه نه عتی و هاتنه به رباسی
ماقی تاک له به رابه ر
سوننه ته کانی کلاسیسم،
ههروه ها په ره گرتنی چینی
مامناوهندی به دروشمه کانی
ته جاره تی ئازاد، وێژدانی ئازاد و
حکوومه تی ئازاد پیویستی به نووسه ران و
هۆنه رمه ندانی که هه بوو که له به ستینی
هۆنه ر و ئەده بیاتیشدا ئالای ئازادی
هه لکه ن، نووسه رانی که چیت له قه ید
و به ندی یاسا و چوارچیوه ی کلاسیسم دا

په نگ نه خۆنه وه و له م کۆت و به ند ه خۆیان
رزگار کردبێ و ئەسبی خه یالی خۆیان به
پیویستی و داخوازی ده روونی و خولیا
و ئاواته کانیان ئازادانه بۆ هه ر کوی که
ویستیان لینگ به دن. هه ل و مه رچی نوی
له به شه کانی ئابووری و رامیاری و
کۆمه لایه تی پیویستی به نووسه ری
نویخواز و جیاوازه بوو. ئیتیر سالونی
کۆبوونه وه کانی ئەده بی شوینی تایبه ت به
ئەدیبا نی ئەشرافی به ئەده بیاتیکی
رازاه و هه له چن کراو له سه ر
راسته قینه کان و عه قلییه تی
گشتی نه بوو، به لکوو نووسه ر
ده گه راوه نیو خه لوه تی خوی
تا بیسه لمینی که چیت
وته بیژی کۆمه ل نیه و
ته نیا ئەوشته ی
به لاهه گرینگه که له
ناخ و هه ناو و
ههسته کانی خوی وه کوو
تاک سه رچاوه ده گری.
خۆیان به دوورخراوه و
شوپشی و پیغه مبه ری که ده زانی
که کۆتایی بی ن به ده ورانی که
له ودا نووسه ر سه ر به کۆمه لگا و
چینیکی هاوشیوه و خه لیک بوو که
ته واه و ده چوونه ژیرکاریگه ری
نوسراوه کانیان. نووسه رانی رۆمانتیسیم
ئیتیر ده ستیان له و چالاکیانه هه لگرت که
پیوانه کانی عه ینی و گریبه سه ته کان
رینۆنیان ده کرد و بوونه چالاکانی

له بهر بهر چینیکی نویدا راوهستابا که
 بۆخۆی وه دیی هی نابوو و دهسهلاتی پێ
 ئەسپاردبوو، ئەم دۆخه تووشی
 سهرشکاوی کردن و چهشنیک گه پانهوهی
 بۆ سهرخۆیان و تهنانهت ئەدهبی
 سهدههکانی ناوهندی بۆ پیکهینان، سهرهتا
 بهشیکی له ئامانجهکانیان له ناپلئوندا
 ده دیتهوه که سهردهمانیک بهیهکهوه
 خوازیاری تیکرووخانی سوننهته کۆنهکان
 و دامهزراندنی دنیا بهیهکی نوێ بوون که
 له ودا خهسلهتهکانی ئینسانی دیاریکهری
 بایه خهکانی ئەخلاقی و کۆمهلایهتی بن.
 بهلام شۆرشگیرهکان دهیانهویست توانای
 عهقل و مهنتیق له گهڕ خهنتا هه مووشت
 سهرهونخوون که نهوه و بگه نه شیوازیکی
 نوێ، کهچی رۆمانتیسمهکان دهیانهویست
 ئەم تیکرووخاندنه به تواناکانی
 ئیحساسات و رۆح و هۆنهرمهندانه
 بهرپۆه بهرن. بهمجۆره ورده ورده
 لیکدا بران و نووسه رانی رۆمانتیسیم
 هه رچی زیاتر په نایان وه بهر خهلو هتی
 خۆیان دینا و شۆرشگیرهکانیش له جی
 دهسهلاتی پێشوو دانیهستن و تا دههات
 دهسهلاتیان زیاتری په ره دهگرت.

یهکیکی دیکه له هۆکارهکانی
 سهرههڵدانی رۆمانتیسیم سهرنج و هۆگری
 نووسه رانی رۆژئاوایه به هۆنهر و ئەدهب
 و زانستهکانی تری رۆژههلاتیهکان. "
 سینت بوو" دهلی: خۆیندنه وهی شاهنامه
 بوو به هۆی ئەوه که فهرا نسه و ییهکان
 دهس له فیز و ئیفادهیان هه لگرن و

حه دیسی نهفس که میعیارهکان و
 پێوه رهکان بۆخۆی دایده پشته وه. هه رچه ن
 که ویده چوو بهمجۆره هه ر نووسه ریکی
 رۆمانتیسیم خاوهنی ریسای خۆی بێ، بهلام
 به زۆوه ئەم شیوازهش زمانیکی هاوشیوه
 و هاوبهشی ئەدهبی پیکهینا و له
 ئینگلیس و فهرا نسه را تا رووسییه و
 لیهیستان هۆگرانی خۆی بۆ پهیدا بوو. تا
 ئیستاشی دهگه ل بێ هیچ ئەنگیزه یهکی
 عاتیفی و هیچ کاریگه ریکی و
 خووخ دهیهکی ئینسانی مۆدیرنیش نیه که
 زهرافهت و چه ن رهنگی و چه ن دهنگی
 خۆی قه رزدار ی ئەو هه ستیار بیانه نه بێ
 که له رۆمانتیسیمه وه سهرچاوه ی گرتووه.
 بهردهوام دهگه ل په ره گرتنی
 چاکه سازییهکانی رۆنیتسانس و مافی تاک
 و ئازادییهکانی دیکه ئەم شیوازه په ره ی
 زیاتر دهگرت بهلام دوا ی سهرکهوتنی
 شۆرش ی که بییری فهرا نسه و سهرههڵدانی
 دهسهلاتی نوێ بۆرژواکان له جیات
 ئەشراف و فئودالیهته و کلیسا، ئیتر ئەم
 چینه تازه پیکه یوه به پێی قازانج و
 پاوانهکانی خۆی ته نیا ئەوبه شه له ئازادی
 و روون کردنه وه ی رۆمانتیسیم به لایه وه
 گرینگ بوو که له پیناو خزمهت به
 خۆیاندا با و به دروشمهکانی
 رزگاریخوازان له دوا ی رووخانی
 فئودالیهته گه نده ل و به دهسهلات
 گه یشتنی خۆیان وه فادار نه مانه وه، ئیستا
 نووسه رانی رۆمانتیسیم ده بوو بۆ
 تپه پرکردنی سهردهمی کۆنه په رهستی

ئاسمانی ئەوانیان برده ژیر پرسیار.
بیرکلی وهک ریره ویکێ رۆمانتیسیم دهلی:
ئامراز هیچ شتییک نیه جگه له
گردکۆیهک له واتا و مانا، واته ئەو
ههست پیکراوانه ی که پۆلینه ندی کران
و تهئویل لیدراونه تهوه، ته نانهت چه کوچ
ژانیکه که سه ره په نجه کانمان له کاتی
ویکه وتنی ههستی پیده کهن. دهیوید هۆم
دهلی: ئیمه زهین و مادده له ریگای
حیس و ههسته وه ده ناسین و ئەو شتانه ی
ههیه هه ره هه مان ههست و بیره وه رییه کانی
ئیمه ن. هه ره وه ها کانت باسی
ماوه راولته بیعه ی زۆر پی گه مژانه بوو و
له کتیبی زانستی ئینساندا رابردووی
به ره ی ئینسانی برده وه سه ره مه ی موونه کان
و به م چه شنه حه کایه ته ئاسمانییه کانی
له سه ره وه دیهاتنی ئینسان له په راویز
خست.

تایبته مه ندییه کانی شیوازی رۆمانتیسیم:

- گه رانه وه بۆ سروشت و سه رچاوه ی ژیا نی
سه ره تای ی و دژ به شارستانییه تی مرۆف
بۆ به ره به ره کانی ده گه ل ئەو
خیره ده گه راییه ی که مرۆفی له ئە سه اله تی
خۆی دوور کرد بووه و خووخ ده ی ئەو ی
تووشی گه نده لی کرد بوو. رۆسو دژ به
ئیس تی به دادی شاری و چه وسان دنه وه ی
زۆر لیکرا ون ژیا نی ساده و ئاسای ی لا دی
پیشیار ده کرد بۆ پیشگرتن به کی به رکینی
ئازاد که ئە نجه مه که ی چه وسانه وه ی

تیبگه ن که له خۆبای ی بوونه که یان
ده ره نجه می جه هاله تی که که به نی سه به تی
دنیا ی ده ره وه ی خۆیا ن هه یانه. ئەو
به ره هه مانه ی که بۆ وینه نوو سه رهانی
رۆمانتیسیم رۆژئاوا له به ره هه مه
ئیرانیه کانه هه لیان بژارد و وه ریا ن
گی راره ته وه بریتین له: وه رگی رانی
گو لیستان له سا لی 1634، وه رگی رانی
ئه نواری سو هه یلی و واعیزی کاشیفی له
سا لی 1644، وه رگی رانی چیرۆکه کانی
هه زار و یه ک شه و له لایه ن ئانتوان گا لان
له سا لی 1704 له دوا زده به رگدا،
وه رگی رانی خه بیام له لایه ن ژان باتیست
نی کو لا له سا لی 1867، و له کو تای ی
سه ده ی هه ژده له سه فه رنامه ی شار دین دا
که ده به رگه به شی کی تاییه ت درا وه به
به ره هه مه کانی سه عدی، عه تار و
فی ردۆسی و حافز که کاری گه ریا ن هه بو وه
له سه ره شیوازی نوو سین ی نوو سه رهانی
رۆمانتیسیم و بوخویان حاشا له و
کاری گه رییه ی رۆژه لاته ناکه ن به لام
ئه وان تو انیا ن ئەم شیوازه ی رۆژه لاتیان
به وه پری که لکی لی وه رگرن و به چله پۆیه ی
خۆی بگه ی ن. هه ل بوونی گلو پی کی
روون که ره وه به سه ره دنیا ی زهین و خه یال
و هه ست و جوانی له به رابه ره شی وه ی
خیره ده گه رایانه ی کلا سیسم دا تا ده هات
ده ستی رۆمانتیسیمه کانی ئا وه لاتر ده کرد.

نوو سه رهانی رۆمانتیسیم بۆ دژایه تی کی
شی لگی رانه ده گه ل کلی سا به گشتی
پیکهاته ی بریار و بوچوونه کانی ئایینی و

داکوتایه ژان و خهفتهی جیهان و خه لکانی
خه لیدراو و تاکی دهخستهوه.

— دژایه تی دهگه ل زانیای و خیره د،
کلاسیسم حه ولیدا مروف و کومه لگا و
ههست له مکانیسمیکی عهقلانی و
هاوشیوهی فوړموولی ریازی و
قاعیده راوهستاوهکانی فیزیکی راگری که
هونه ر بهردهوام دژ بهم راوهستانه
دهجو لیتتهوه. سهردهمانیک نیوتین

دهیکوت که دهکری
تهواوی دیاردهکانی
جیهان بناسین،
دیکارپت دهیکوت: "من
بیر دهکه مهوه که وابوو
هه" و ئەم خیره د
که رای و زانیاریه
خه ریکبوو مروف له
چوارچیوهیکی دیاری
کراو و تاریفکراودا
بگیرسی نییتتهوه.
سه رهه لدانای
بزوتنه وهکانی

سه ربه خوخوانه ی ناوچه جوربه جوربه کان
و نه ته وه جوربه جوربه کان و که پانه وهیان
بوسه رچاوهی فهرهنگی و ناوچه یی
خویان بوو به هوی نه وه که ئیتر له جیاتی
هومی ر دهیان شاعیری ناوچه یی و
نه ته وه یی تر سه رهه لدا و سه رنج به
ئه ده بیاتی عامیانه پهره بگری. له
راستیدا بو خستنی چرژیکی کاریگر به
سه ر سوننه تی کلاسیسمی روژئاوایه که

مروف بوو. که پانه وهی نووسه رانی
رومانتیسیم بوسه ر سروشت و ساده
که رای له ئاکامی دلشکانی نه وان بوو
له دواي شوپشی سه نه تی و ژیانی
شارنشینی که به دوژمنی عاتیفه و
ئینسانیه تیان ده زانی. ئەم راکردنه بوو
به هوی که پانه وهیان بو رابردوو،
بیره وه ریه کان سهرده می منالی و خزانه
پال دنیای دهسکردی خویان بو که یشتن

به هیمنایه تیکی
رومانتیک له ده ره وهی
هات و هاواری دنیای
تازه پیگه یشتووی
ماشینی. پشت
تی کردنی
شورشگیره کان به
ئارمانه کان رزگاری
خووانه، ئەم
سه رشکاوییه ی سه د
ئه وه نده کرد و ره شبینی
ئه وتوی له دژی شوپش
بو پیک هینان. هه ر
بویه نو سه راوه کان

رومانتیسیمه کان لیپاولیپه له هه لچوونی
ههسته خه ماوییه کان، له که ر که وتنی
بیوینه ی عاتیفه و ویزدان، وینه کان
پرنه هینی و خه فته بار، ههستی ته نیایی و
نه بوونی هیمنایه تی. و ئەم دۆخه ورده
ورده نو سه رانی ئەم شیوازه ی به ره و
نااوه دانیکی سه مه ره راکیشا و ریشه ی

دهلی: "تیمه بهرپه کی چاره پشین بهم هویه که ناچارین به درۆکانی هونه رمه ندانه مان له راسته قینه تاله کانی ژیان دوور کهوینه وه." ئالفریدمووسه دهلی: "دهبی ورینه بکهین..." کهوابوو رۆمانتیکه کان ئهو دوورخراوانه بوون که له بهرخویان شینگیرپان ده کرد. ته نانه ت ژارپدۆنۆروال خوی هه لدا وه سی. گوگول، پووشکین له رووسییه، ویکتورهوگو، شاتۆبریان، ئه لیکساندیروما باوک و کور، گوستاوفلوپیر له فه رانس، گۆته و شیلپر له ئالمان و زور که سی دیکه له نووسه رانی بهرچاوی شیوازی رۆمانتیسمن که شاکاری زور گهرهشیان خولقاندوه.

- ئازادی: نووسه ری رۆمانتیک بایه خیکه زور ده دا به داخوازه کان و پیداو یستیه رۆحیه کانی خوی و ئه و شته به شیای نووسینه وه ده زانی که ئازادانه له ناخ و زهمیری نابه ئاگای خوی سه رچاوه ی گرتی.

- هه لچوونی هه یه جان و هه ست له جیاتی عه قلانییه ت.

- راکردن و گه رۆلی بۆ کات و شوینیکی خه یالاوی و یان هه ربه راستی په نابردن بۆ سروشت و دارستان و شاخ و کیو.

- که شف و شهوود: نووسه ر و هونه رمه ندی رۆمانتیسمن خه یال و ئاواته کانی له جیگای حه قیقه ت و راسته قینه داده نی و پاییه ندی وه هم و بۆچوونه کانی خویه تی

گۆته سه رنج ده دا به حافیزی ئیرانی. مه به ستی ئه م هۆگری و هه روه ها گه رانه وه بۆ ئه ده بی سه ده کانی ناوه ندی دمه لاسکه یه ک بوو به ره وتی نۆکلاسیسم که خه ریکی نه وژهن کردنه وه ی کلاسیسم بوون. و به م شیویه ورده ورده عه قلی گشتی و زانایی سه قامگیری کلاسیسم له تاو و تینی هه یه جان و هه ستی تاک که سیدا تواوه و له به ره که وت.

- پالډانه وه به زهمیری نابه ئاگا و سه رنج به دنیای ده روون به سه ر بنه مای هه ست و خه یالدا بۆ به زاندنی زانایی په ره پیدراوی کلاسیسم به سه ره ه لدانی که سایه تی ده رووناسی وه ک "زیگموند فروید" له سا له کانی 1875 - 1961 و "یونگ" ده رووناسی سوئیسی به وه په ری خوی گه یشت. واته ئه ده بیاتی کلاسیسم به سه ر بنه مای زهمیری به ئاگا و ئه ده بیاتی رۆمانتیک به سه ر بنه مای زهمیری نابه ئاگادا راوه ستا بوون. کهوابوو نووسه ری رۆمانتیک نایه وی شیوه ی بیرکردنه وه وه هه سته کانی خه لک به گشتی باس بکا، ده که ویتته به رباسی ناخ و هه ناوی خوی وه کوو تاک و خوی له کوللیه تی ئینسانی رزگار کرد.

- نه خۆش ئاسایی: گۆته ده لی: "رۆمانتیسمن ره نگدانه وه ی نه خۆشیکی رۆحیه." ویکتورهوگو له بیره وه رییه کانی دا ده نووسی: "من یه ک رۆحم" ژرژساند

- پهره پیدانی ئەدهبیات و هینانه بهرباسی
هه موو به شه کانی کۆمه لایه تی، ئابووری،
رامیاری تا ئه و جیگایه که هۆکاری زۆر
بزووتنه وهی رزگاریخوازان هان پیک هینا.

- بهرچا و کردنه وهی هۆوییه تی تاک به
هه موو حالاتی رۆحی و ئه ویندارانه و
خه یالبلای و ههستیاری ئه و .

- تیکدانی ئه و روانگه یه ی بهر له
رۆمانتیسیم که له بنه مارا نه گور و
راوه ستاو و غهیری میژووی بوو.

واته له سه ر ئه و شته ی هه یه قسه نا کا
به لکوو باسی ئه و شته ده کا که ده بی
هه بی و نه ئه ویش له ریگای لی کۆلینه وه
له زهینی خۆی وه دوای نه ناسرا وه کان
ده که وی

هه رچۆنیکه نووسه رانی رۆمانتیسیم ده گه ل
هه موو به لاری دا چوونه کانی شی که
ئه غله ب تووشی ماخولیا ده هاتن
ده سکه وتی به پیزیان پیشکه شی
شارستانییه ت کردووه :

- کۆتایی هینان به گریبه سته
راوه ستاو ه کانی کلاسیسیم

نموونه یه کی چیرۆکی رۆمانتیسمی:

«بهیتی دهریاوانی پیر»

دهریاوانیکی پیر به ردینکی درێژی خۆله میشی و چاویکی درهوشاوه. ئەم ئیستا دست بهرز دهکاتهوه و یه کییک له سی ریبواره که رادهگری...

"ئه ی پیره پیاو له بهرچی پێش به ریگه دهگری؟ درکه ی ماله زاوا ئاوه لایه و من یه کییک له خزمهکانی ئەوم میوان لیک خربوونه تهوه و تو ئاههنگی خوشی ئەوان ده بیسی، ئیزم پێده برۆم. دهریاوانی پیر دهسته ئیسکن و به توانا که ی له سه ر شانی میوانی زهماوه ند داگرتبوو و نه ی ده هیشت لاق له بهر لاق هه لێنیتتهوه.

دهریاوان دهلی: "که شتی ئیمه..."

"دهستم لیهه لگره ئه ی هه ی نه زانی ردین درێژ" دهریاوان دهست له سه ر شانی هه لده گری به لام ئەوجار به چاوه درهوشاوهکانی خۆی گالته ی پیده کرد و ریی لیگرتبوو. میوانی زهماوه ند له سه ر تاته به ردیکی داده نیشی به م هۆیه که ریی ده ربازبوونی له گوئ گرتن نه. ئەوسا ئەو پیاوه پیره، دهریاوانی چاو درهوشاوه به مجۆره ده دوی:

۱

جهماوه ر له به ستین دهنگیان بۆ به ئاوات خواستنی سه فه ریکی خوش بۆ ئیمه بهرز کردهوه و ئیمه وه لاممان دانهوه، سه ره نجام که شتی وه پێ کهوت و له به ستین دوور کهوتینهوه، هه موومان دلشاد و سه رخوش بووین، له په نا کلیسیایه ک که له داوینی کیویک هه لکه وتبوو تیپه ر بووین، له په نا گۆیاری فانووسی ده ریاییش تیپه رین، هه تاو له لای چه پی ئیمه را سه ری خۆی هه لگرت و به وه پیری دروشانهوه له نیۆ شه پوله کانداخۆی ئاشکرا کرد، ئەوجار بۆ جاریکی تر له لای راستی ئیمه را له دهریا رۆچۆوه و خۆی هه شاردا....

رۆژهکان به دوا یه کدا تیده په رین... هه تاو رۆژ له رۆژ گهرمتر داده هات تا رۆژیک له سه ر سه ری که شتییه که ی ئیمه... میوان خۆی ده خواردوه و له چۆکی خۆی راده کیشا....

س.ت. کۆلریج

و: مریه م قازی

چیرۆکه میوان

«شۆرشى زه وىنى»

ته مێكى تهنك روزه كانى دلى داپوشیبوو؛ بیره كانى هیشوو هیشوو شۆرپیوونهوه، دهگهپان به دواى دوايين چاوگه زولاله كانى زمان تاخو پاراو كهن! له دوايين چركه ساته كانى ژيانى، ته مهنى پر نه گبه تى خوى هاته بهرچاو، وهك فليميك به لام چ جور؟! فليميكى پر له ناسورى و دل ناكامى! هه موو شتيك لهو كاته وه دهستى پيكره كه منال بوو، يه كه م وانهى قوتابخانه دهستپيكره بوو، هاته وه بيرى به چ دله راو كييهك له كورسى ريزى پيشه وه بهرامبه ر ماموستا داده نيشته، ئه و كاته ي كه يه كى ورگ زلى چاوزه قى لووت به رانى وه ژوور كه وت، پيش هه موو شتى كوتى روللله كتيبه كه تان دهريبن، به ناوى خودا له عه نه له شه يتان! ئه و روزه گه لى باسى هه ژديها و مار و نيزه ي سى سه رى بو كردن! باسى به هه شه و دوزه خ، چاك و خراپ ويستى خوا و ويستى غه يرى ئه و؛ هه زاران پرسىار له ميشكى دا گيثرى خوارد، وهك پولى هه نك ئوركىستريك له ميشكىدا بژهن، به لام ئه و ده يزانى ماموستا له هه له دايه! له به ر ئه وه كاتى ماموستا وتى ده رسه كه مان به كوتا گه يى راي ئيوه چيه، به ئاسپايى ده ستى هه لينا و وتى: ماموستا بو به هه شه و دوزه خ له و مايانه ن كه له سه ر ئه رز ده س ده كه وى؟ بو ده بى هيزى ئه و خوايه سنووردار بى به و زه مه نه ي ئه و كتيبه كه لى هاتوته خواره وه؛ باشه ماموستا خوت باست كرد ئه و هه موو ريگايه هه يه، خو هه موو ريى خويان به باشتريه ده زانن، بللى ريى هه موومان راست بى! باشه ماموستا باشتريه حيساب بو هيچ خوا گه و ره و گچكه كانى زه وى نه كه ينه وه و ريى خومان بروين؟! (ماموستا سوور هه لگه را له چاوانى غه زه ب ده بارى)، كوتى هه تيو ئه و قسه قورانه له كوئى فير بووى؟! كافر! * خوم بير ده كه مه وه! = نايه وه ي خوت بيركه يه وه، شه يتان فيرت ده كا * ماموستا بو هه ركات بير بكه ينه وه شه يتان فريومان ده دا؟! ماموستا: كورم ليگه ري، بيپر وه پرسىارى وا مه كه هه له يه؛ چيدى بيدهنك بوو و زانى ماموستا كانيش چيان پى نيه بو گوتن و هه ر ئه و شته ي بيستويانه ده ليينه وه؛ به لام

ئهو چهند سالهش وهلامی پرسیارهکانی نه دۆزییهوه، ئهو دهگهرا به دواى ئهوه بزانی کێیه و لێره چیدهکا؟!

لهو خهیاڵانهدا نوقم بوو که دهركه ی زیندان کراوه، ئیشکچییه که وتی فهرموو گه وره م، ئهوه سهگى خۆیهتی! دهركه ی قایم کرد، که شه هاته ژووره وه؛ سلاوى کرد به لام وهلامی نه بیسته وه،

-کورم خۆت دهزانی که کاتزمیڤی دی سه رت له لهش جیا ده کریتته وه، خۆ نه تتوانی له م ژیا نه دا پیاوانه بژی، لانیکه م با له م دنیا پرو زهر د نه بی! له سه ر دهستی من ته وه به بکه، به لکوو خوا لیت خوش بی.

به سه ر که شه دا نه پراندی: لیم دوور که وه، جهر ده! کام خوا ده لئی، هه زاران خواتان هه یه و هه ریه ک به هه شت و دۆزه خى خۆی هه یه! لیم گه ری پڕۆ ده ره وه!

-کورم دوايه په ژيوان ده بیوه، من ئه رکی خۆم به جیهینا! که یفی خۆته!

-تۆ کێی، تۆ مرۆی، دیوی لهش پیس، کارت خواردنی مرۆیه کانه! بیر بۆگه ن، (به ته واو هیزی تفیکی کووه کرد به ده م وچاوی که شه ی دادا)

که شه زۆر به توو پره یی پۆیشه ته ده ره وه! له ته نیایی خۆیدا مایه وه هه ولئى دا له م ئاخو و ئۆخریه به ته واوی هه سستی ژیا ن هه لمژئ، بیرى ده کرده وه له زه مه نیکی تر، که چیدی دلی سپی و بی کینه ی منالان به وشه ی درۆنوین ره ش نابی و مرۆیا نیکی راسته قینه په یا ده بن و خوا ده که نه خورما و شه ی تانی ش ده که نه شه ی تانو که!. ئیشکچییه که هاته ژووره وه، به دلسۆزییه که وه که مرۆیه کان بۆ که سی مردوو هه یانه، دهستی کرده وه، و وتی، کاتت نه ماوه! وه پیش خۆی دا به ره و مه یدانى سه ره کی شار.

پیا ن وت: وه سیه تیکت هه یه؟! ئه وه ی ریگه پی دراو بی دریغی ناکه ین.

-لیم گه ری ن تۆزئ له گه ل ئه و مرۆ ده سه کردانه بدویم! ریگه یان نه دا، چونکه وشه کانی سیحراوی و ئه فسووناوی بوون ده ترسان خه لکه که له ری پراست وه رگی ری!

-که واته چاوم مه به ستن، لینگه ری ن تا دوا یین چرکه ی ژیا نم چاوم به پۆشنى پروناک بی.

بۆ ئه م داواکاریه کیشه یان نه دیه وه. خه لکیکی زۆر له کو بیو نه وه، له مه مک خۆره و مندا ل تا پیره سال! هه ر یه ک به گێزه ر و سه له م و با ینجان و توو ری شوازییا ن لیده کرد گوايه پاشایه و گو ل بارانی ده که ن، به کافر کافر بی کوژن، په وانه ی ده سته نه رمه کانی جه ل لا د کرا!. سه رتا که می دله را وکی ی بوو که چی ئیستا ترسی نه ما بوو گوايه بویری هه موو

خاكان له ناخیدا كه له كه یان به سستیوو، فه رقی نه ده كرد مردنی وا با شتر بوو، ئه ورپوش نه پویا سبه ی به پیر و په ككه وته یی له سه رجی ده كه وت و ده مرد، چاوه كانی له خه لكه كه قووت كرده وه، منالیکى شهش كه وت سالانی دی كه دهستی هه لئناوه با یزجانه بۆگه نیوه كه ی له چاوی نیشانه بگری! به لام هه ر كه چاوی به چاوی كه وت، دهستی له رزیو و لئی كه وته خواره وه، بۆ یه كه مجار له و ماوه چه پسه ی فرمیسك به چاوه كزه كانی دا هاتنه خواری، داخی ده خوارد كه بۆ ده بی چینی نویش له م ناوه دا په روه رده بی و بالی فرینی بقرتینن و یه خته ی بكه ن، چاوه كانی ئاو یزانی چاوی مناله بوو، گوايه ده یه هه ویست ته واو ههستی ته واو هزری بقوژیته وه بۆ ناخی ئه و مناله، سه ری لی بووه به لام داخی نه ده ویست چون ئه مه یه كه م سه ر نه بوو له بار په وشته به رزی لی بیته وه، به دلنیا ییوه دوا یینیشیانابی، هه ركه بینیت سبه ی به جیات سه ری، هه زاران سه ری تر بروی، راسته كه له شی له خویندا ده گه وزی به لام هه ندی جار شو رشی زه وینی مرویه ك ئاسمانیشی پی ده هه ژی!

شه مال ئه حمه د دوزن

«شه‌وژنه‌ی خه‌ون»

ئاخ! چه‌زم ئه‌کرد وه‌ک خرتۆل، بیه‌مه‌ ناو
گۆنیه‌ک و له‌م لیژاییه‌ تلی که‌مه‌و با
ئیسقانه‌کانی وردوخاش بن. که‌ هاتم
قومی ئاو بخوه‌مه‌و، جانتایه‌ک له‌ ده‌س
چه‌پیه‌وه‌و بوو و له‌چکیک زه‌ردی دابوو
مل پالتاوه‌ تازه‌که‌ یا و منگه‌منگ وتی:
من ئه‌بی برۆم کچم، دوایی بارودۆخه‌که‌
گۆرا، دیم و ئه‌تبه‌م له‌گه‌ل خوه‌ما و ئه‌و
وه‌خته‌ ئه‌پۆی بۆ قوتابخانه‌. وریای خوه‌ت
به‌. وه‌یله‌یه‌ک چاوشینی نایه‌ سه‌ر
پلیکانی ناو چه‌وشه‌که‌. رۆیشیت،
که‌لاوه‌که‌ برووسکانی و من ژان گرتمی.
به‌ توو په‌یه‌وه‌ به‌کرم بانگ کرد. که‌ زاری
ئه‌کرده‌وه‌و بۆنی ماسی و قربۆقی تۆپیو،
ئه‌و ناوه‌ی ئه‌گرت. خوه‌ی پیم گه‌یاند. وتم:
ئه‌م باوک‌سه‌گه‌ کارێ پێ بکه‌، خه‌ریکه‌
به‌ نه‌فته‌ ره‌شه‌، داره‌کان وشک ئه‌کا. ئیتر
هیچ په‌له‌وه‌رێ به‌م ده‌وروبانه‌ نایت.
ئیمه‌یش هیچی نیه‌ پاوی بکه‌ین.

که‌فی ئه‌چه‌راند. شه‌ویکا چوه‌ سه‌ربان،
تا بۆ فاته‌مه‌ ده‌لال فته‌یه‌ی کاته‌و. به‌کر،
له‌چکه‌که‌می دا به‌ سه‌ر خوه‌یا و کتوپر له‌
پشته‌یه‌و وه‌ک سه‌گ لوورانیدییه‌و و
باوه‌ژنم وه‌ک ئه‌و کۆترگه‌له‌ و به‌
قه‌لماسک ئه‌مانیا پیانه‌و، تلپ داکه‌فته‌
ناو چه‌وشه‌که‌ و شپوشیتال بوو. شه‌وکه‌ت
به‌رده‌وام ئه‌ینووژانده‌وه‌ و کاکه‌ره‌م باوکی،
وه‌ک کیسه‌ل دای به‌ کۆلیا و شه‌که‌شه‌ک
چوون و شوێنان گوم کرد. هه‌ر ئه‌و

به‌ ده‌م خه‌یالی درزبردووی بابامدا باران
دایکرد. تیگه‌پیم له‌ 13 شه‌قام ئه‌ولاته‌وه‌
به‌ره‌ژان دامیگرتوو. مژیکێ تۆخ، چاوانی
وه‌یله‌که‌می داپۆشیبوو. گێژ و وپ بووم.
له‌ سه‌ر پرده‌که‌ چه‌ن تفه‌نگ‌به‌ده‌س
ته‌قه‌یان ئه‌کرد، له‌ حیوته‌ به‌ره‌و خوار
گه‌ره‌که‌که‌ بوومه‌وه‌. پشیل‌یه‌ک بی‌سه‌ر
به‌ شوینما ئه‌هات و دووچکه‌ی کوت‌کوت،
دائه‌رزا و دائه‌که‌وت وه‌کوو سووتوو.
له‌به‌رخۆمه‌وه‌ وتم: دایکی چی و ته‌ره‌ماش
چی! به‌شکه‌م هه‌ر نه‌یته‌وه‌، ته‌نیا پارهمان
بۆ بنێری به‌سه‌. زه‌لکاوه‌که‌ پر بوو له‌
قربۆقی تۆپیو. یه‌غانه‌که‌ باز ئه‌که‌م و
ته‌زیحه‌ زه‌رده‌که‌ی بابام، وه‌ک ملوانک
ئه‌که‌مه‌ ملم. له‌ چاوترووکانیکا، ته‌ونه‌که‌ی
شه‌وکه‌تم له‌توپه‌ت کرد و چه‌قه‌که‌م نایه‌
گیرفان داوه‌که‌.

قاواقومان ئه‌کرد. له‌پریکا، خۆم ئه‌خسته‌
ناو باوه‌شی و هه‌ردوو کمان هه‌رامان
ئه‌کرد و به‌ دواما ئه‌هات. چه‌زم ئه‌کرد
هه‌ناسه‌ی ئه‌یدا بۆق ملما. هه‌ر نینۆکی
به‌ حالیک دایه‌ قه‌و کراسه‌که‌مه‌و، خوه‌م
به‌ ئه‌نقه‌ست دا به‌ زه‌وییا. ئه‌ویش له‌
خوای بوو ده‌مه‌و پروو بکه‌فم، خوه‌ی خسته‌
ملما و لیکێ ئه‌پرژاند و منیش خوه‌م
خاوه‌و کرد. لیک تا ناو سینه‌به‌نه‌که‌م
هات. زرمه‌ی درگا دایچه‌له‌کان. له‌ ئاو و
ئاره‌قا خووسیابوو.

له ناو میشکما دوایی نه ئه هات. بۆد رنی ماسی بوو به کۆله به سی درگا و بانه که مان. دوو گیان بووم. بیزووم به نینۆک ئه کرد. تواو نینۆکه کانی به کرم جاوی تیر نه بووم. به کر، له ناو خه وه کانما پر خه ی ئه هات و من له سووچی گرساوی خۆما، به کاکيله کان شه و که ت قه مچانم ئه کرد. قورقینه یه کم دا و هه رچی لمت و لماو بوو، کردممه ناو قورگی به کر و حه په حه پ که فتمه شۆنی.

سینه به نه که مم له ناو میشکی دوکتۆریکا دۆزیه وه. دوو سال له مه و پیش له داخ ژنه کهیدا، له نهۆمی چواری نه خه وشخانه که وه خه ی خسته خواره و سه ری تلیشا و بوختانی قیزه ون پزایه ناو ستیانه که م. شه وانیک قه ترانی له ناو که لا وه که، به دوا ی خرمووتکه ی ژیانما ئه گه پیام و که چی هه ر داو له بوو لقی ده رنه کرد. خرتۆل، پشیل یه ک بوو که چوه ناو که لا وه که و لاقی داو له که ی کراند بووه وه و ئیمه ییش ته ک تووتکیکا، خستمانه ناو گۆنییه ک تا ئیتر نه پواته که لا وه که ی ئیمه و له لیژاییه که ی کۆلانا تلمان کرده وه. وه ختی گۆنییه که مان باز کرد، تووتکه که خرتۆلی ئه نجن ئه نجن کرد بوو.

کاتی باوه ژنم ئاوه کۆله که ی کرده سه رما، زه ردا یی ته زیحه که دافلیقی مل مه مکه کانما و ئیتر بووم به مه مکه زه رد، زه ردیکی تۆخ. به کر، به قه لماسکه که ی

رمووزنه ملی شکاند و چوو، باران دایکرد و پلووسکی ناو حه وشه که، ته قیه وه و ددانه ده س کرده کانی فاته ده لال ده رپه رپینه ناو حه وزه که. من و به کر، له خه شیا هه لده پین. که لکیتی له په راسوومه وه زوو خاوی لی ئه تکی. وه ویله چاوشینه که به ره نسکی ئه دا و مه مکه کانی بلۆقیان کرد گه.

له بهر ئاوینه که دا، خه ریکی ریمل دانن بووم. مژیکم لی دا، خۆم به کراسی زه رده وه، له ئامیزی بابامدا ناسییه وه. له قوولایی زه لکا وه که دا نوقم بووم. وه کوو ئاژه لیک بریندار، پۆزه ی ئه ساوییه ناو شانم و لیک ئه پزانن. دایکی به ستبووه کۆله که ی ژیرزه وییه که وه. فاته جووزن، قرخه قرخ وتی: حه زه رتی ئه باس ئه رات نه سازنی رووله. ئه را وای ئه که ی؟

به کر دوو لاقی دایکی به رزه وه کرد و پا پۆشه که ی ده ره اورد و ماتیک سووری هه لگرت و هه تا بنا گو یچکه ی ده می سوور کرد. فاته ده لالی لنگ بی شوال، په لکیش کرد و بر دیه سه ربانه که و بانگلی ره که ی به سته لاقیکیه و و شه قیکی داپیا و خسته ناو که لا وه که. بۆد رنیکی که سکون، ئه و ناوه ی گرته بهر. خه ریکی مه کیاز کردن بوو. له ناو ئاوینه در زبرد وه که دا، به ده م قریوه ی پیکه نینا، له پریکا بوو به قریو قی دوو سه ر. له په سا هیلنجم ئه دا. ئاوده س نه خه وشخانه که پر بوو له نینۆکی سوور. گیزه ی پۆله میش

چلکن و گفنه که ی به کره وه ده رئه هاتن و
ئه چوونه ناو کاسه سه رم. به کر کۆمه کۆم،
مناله که می به پاچئ له میزلدانمه وه
ده رهاورد، له ته نیشتمه وه ناشتی.

که لاهه که باویشکی دا و داو له که کۆکی
و چه قویه کی قه ی کرده وه. بانگلیری،
په راسووه کان لای چه پمی وردوخاش
کردبوو.

هه رچی په له وه ر بوو له که لاهه که
تارانده بوو. هه ر ئه هاتم چاو بنمه یه ک،
مژیکه ئه دا ناو قژه کانم و بۆسو ئه و
ناوه ی ئه گرت. مناله که م زیان کرد، تفم له
هه ر کیلی ئه کرد، به کر میزی پیا ئه کرد.
بۆنی لم و قه ربۆق ئه و ناوه ی گرتبوو.
سفتاحی ئه مرۆمان، تلیقاندنه وه ی قه ربۆقه
دووسه ره که بوو. زوانه کولکنه که ی
ئه کیشایه ناو شان داو له که چه ی ئه هات.
دوویشک و کر می تیسکن، له ریشه

سروه مه جیدی

«...»

بۆ پێکه نین، بۆ پێکه نی؟؟؟

لاقم له نێو تهشتیک دا. ئای دهشیلا؟ دهلێن بیدهنگ به وللاهی بیدهنگ بوونه کانم لێ
رژاوون ئاوێکی ش که رژا کوا کۆ ده کریتهوه ئای له و ژیانه ئای لهو چلکاوه ژیانێ نویم
له و رۆژی را دهستی پیکرد که چاوه کانم لیم دور بوون. زۆر دور... ژیانم چی دی خۆی نه
شارده وه له بن جله که. چی دی له بنهوه قوماری ده گل ووشه کان و وینه کان نه ده کرد
ژیان ی من ئاوێکی روون بوو بلام که کۆنه جله کی کهووت.... ههر که سه ی به بیرو و پای
خۆی هاتوو شتیکی پێوه زیاد کرد، که می کرد، هیندهم شیلا بوو به چلکاوه چی تر روون
نه ما. ماوه ی سالانیک چوو بووم ده چلکاوه دا خۆم ده شووشه ههر خاوین نه ده بوومه وه
ههر پیس و پۆخل بووم.

-ئه به لی جا دیمه ماله خۆت

-باشه به قوربان وه ره به خیر بی.

-ئه به لی به کۆری خۆت بلێ

-چی پێلیم به قوربان...

له یلا خاکی

 Roland Vanoverberghe